

Η ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΑΡΙΘΜ. 19 — Μάρτιος 1843. — ΤΟΜ. Β΄.

ΑΠΛΟΥΣΤΑΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΛΟΓΙΚΗΣ. (*)

Μάθημα Ε΄.

ΠΕΡΙ ΚΡΙΣΕΩΣ.

Εἰς τὰ προηγούμενα μαθήματα ἐν συντομία ἀπεδείχθη ὅτι ἡ ἰδέα λέγεται ἡ ἀκριβῆς γνώσις τινὸς πράγματος, τὴν ὁποίαν παριστάνομεν διὰ τῶν λεγομένων σημείων, δηλαδὴ τῶν σχημάτων, τοῦ λόγου καὶ τῆς γραφῆς. — Ἐπειδὴ οὐκ εἶναι βέβαιον ὅτι δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν ταυτοχρόνως πολλὰ πράγματα τὸ ἐν τοῦ ἄλλου, δηλαδὴ νὰ συλλαμβάνωμεν πολλὰς ἰδέας ὁμοῦ, ὁ ἀνθρώπινος νοῦς ἐπομένως ἔχει καὶ τὴν ἰδιότητα τοῦ νὰ συγκρίνη τὰς ἰδέας ταῦτα καὶ νὰ θεωρῇ ἂν μεταξὺ τῆς μίας καὶ τῆς ἄλλης ὑπάρξη ἢ δὲν ὑπάρξη καμμία σχέσις. Οὕτω συλλαμβάνοντες ταυτοχρόνως τὴν ἰδέαν τῆς πρασινάδας καὶ τῆς πεδιάδος παρατηροῦμεν ἐνταῦτ᾽ αὐτῶν καὶ τὴν ἐνυπάρχουσαν μεταξὺ αὐτῶν σχέσιν καὶ ὁμοιότητα. Ἄν δ' ἐκ τοῦ ἐναντίου παρατηρῶμεν τὴν θερμότητα καὶ τὸ πάχος, βλέπομεν ὅτι αἱ δύο αὗται ἰδέαι εἶναι διάφοροι.

Ὅταν δὲ συγκρίνωμεν δύο ἰδέας διὰ νὰ ἴδωμεν τὴν σχέσιν ἢ τὴν διαφορὰν των, τοῦτο λέγεται Κρίσις.

Κρίσις λοιπὸν εἶναι ἡ πράξις διὰ τῆς ὁποίας ὁ νοῦς ἐνόησει ἢ διαχωρίζει δύο ἰδέας, ἂν συμφωνῶσιν ἢ δὲν συμφωνῶσιν ἢ μία μετὰ τῆς ἄλλης. — Διαφέρει δὲ ἡ Κρίσις ἀπὸ τῆν

(*) Ὅρ. Φιλολογ. Ἀριθμ. 13, 14, 16, 17.

ιδέα ἄν, καθότι ἡ μὲν ἰδέα εἶναι ἀπλῶς ἡ ἀκριβῆς γνώσις τινὸς πράγματος, ἡ δὲ κρίσις ἡ μεταξὺ δύο ἰδεῶν γιγνομένη σύγκρισις. Καὶ ἡ μὲν πρώτη ὑπάρχει χωρὶς τῆς δευτέρας, ἀλλ' ἡ κρίσις ὑποφέρει ἐξ ἀνάγκης δύο προὑπαρχούσας ἰδέας.

Ὅταν λέγωμεν ὅτι δύο ἰδέαι συμφωνοῦσιν, ὡς εἰς τὸ πρῶτον παράδειγμα, ἡ κρίσις αὕτη λέγεται *θετική*. Ὅταν δὲ λέγωμεν ὅτι αἱ ἰδέαι δὲν συμφωνῶσιν, ὡς εἰς τὸ δεύτερον παράδειγμα, ἡ κρίσις εἶναι *ἀρνητική*.

Διὰ τὴν δυνήθωμεν ὅμως τὴν προσδιορίσωμεν ὅτι δύο ἰδέαι συμφωνοῦσι μετ' ἀλλήλων ἢ διαφέρουσι, πρέπει νὰ μᾶς διευθύνῃ αἰτιόν τι, διότι εἶναι πασίγνωστον ὅτι ἄνευ αἰτίου ἡ ἀνθρώπινος φύσις δὲν δύναται νὰ πράξῃ οὐδέν. Ἐπὶ τὸν ὅσον ταχέως καὶ ἂν κάμωμεν τὴν κρίσιν μας, πάντοτε πρέπει νὰ κινώμεθα ὑπὸ τινος ἐλατηρίου τρόπον τινά, ὥστε ν' ἀποφασίζωμεν θετικῶς ἢ ἀρνητικῶς. Τοῦτο δὲ τὸ κινῶν ἡμᾶς ἐλατήριο καλεῖται αἰτιον τῆς κρίσεως.

Τὰ αἴτια τῆς κρίσεως εἶναι πολλὰ, διότι καὶ τὰ ἀντικείμενα ἐφ' ὧν κάμνομεν τὰς κρίσεις μας δὲν εἶναι ὅλα τῆς αὐτῆς φύσεως.

Ἄν αἱ κρίσεις μας ἀναφέρονται εἰς τὰ γιγνόμενα ἐντὸς ἡμῶν αὐτῶν, παρ. χαρ. εἰς τὰς ὁποίας αἰσθανόμεθα ἰδέας τοῦ πόνου, τῆς χαρᾶς, τῆς πείνης, τῆς δίψης κτλ., τὸ αἰτιον τῶν κρίσεών μας εἶναι τὸ ἐσωτερικόν μας αἰσθημα, ὅπερ συνήθως καλεῖται ἐσωτερικὴ συναίσθησις ἢ συνείδησις.

Ἄν πρόκειται λόγος περὶ τῶν ἰδεῶν αἰτινες ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ ὑπάρχωσιν, ὡς ἡ ἰδέα τοῦ κύκλου καὶ ἡ ἰδέα τῆς στρογγυλότητος, τὸ αἰτιον τῆς κρίσεως εἶναι ἡ ἐνάργεια τῆς μεταξὺ τῶν ἰδεῶν τούτων ἐνυπαρχούσης σχέσεως.

Ἄν θέλωμεν νὰ ἐπιφέρωμεν τὰς κρίσεις μας εἰς τὰ ὅσα εἶναι ἐκτὸς ἡμῶν, καὶ προσπίπτουσιν εἰς τὰς αἰσθήσεις μας, εἰς ὅσα δηλαδὴ δυνάμεθα νὰ ψηλαφήσωμεν, νὰ ἴδω-

μεν, ν' ἀκούσωμεν κτλ., ἡ μαρτυρία τῶν αἰσθησέων μας μᾶς παρέχει τὸ αἰτιον τῆς κρίσεως.

Πολλάκις ἐπιφέρωμεν τὰς κρίσεις μας εἰς ὅσα ἡμεῖς μὲν δὲν βλέπομεν, πλὴν γνωρίζομεν μόνον διότι ἄλλαι μᾶς τὰ ἀνέφερον. Οὕτω κρίνομεν τὰ ὅσα συνέβησαν εἰς ξένους τόπους καὶ εἰς τοὺς παρεληλυθότας αἰῶνας. Τὸ αἰτιον τῆς κρίσεώς μας εἶναι τότε ἡ διὰ γραφῆς ἡ διαστόματος μαρτυρία τῶν ἀνθρώπων, τοὺς ὁποίους ἠκούσαμεν, ἢ τῶν ὁποίων ἀνέγνωμεν τὰ συγγράμματα.

Συχνάκις κρίνομεν ὅτι τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα θέλει συμβῆναι, διότι ἴδομεν ὅτι συνέβη καὶ ἄλλοτε, ἢ ὅτι θέλει γεννηθῆναι βέβαιόν τι ἀποτέλεσμα, διότι καὶ ἄλλο ὅμοιον πρᾶγμα ἐγέννησε τὸ αὐτό. Ἐπειδὴ, παρ. χαρ. ἴδομεν ὅτι ὁ ἥλιος καθ' ἐκάστην ἀνατέλλει, κρίνομεν ὅτι καὶ αὐριον θέλει ἀνατεῖλαι. Ὁ γείτων μας ἐφύτευσε εἰς τὸν κήπον του εἶδη τινὰ δένδρων καὶ ἐπέτυχεν καὶ τοῦ ἰδικοῦ μας κήπου τὸ χῶμα εἶναι τὸ ἴδιον· κρίνομεν λοιπὸν ὅτι ἂν καὶ ἡμεῖς φυτεύσωμεν τὰ αὐτὰ δένδρα, θέλομεν ἐπιτύχειν. Τὸ αἰτιον τῆς κρίσεως ἐνταῦθα εἶναι τὸ λεγόμενον ἀναλογία, ἢτοι ὁμοιότης, ἢ πείρα.

Ὅταν τελευταῖον γίνηται λόγος περὶ τῶν ὅσα παρετηρήσαμεν, ἢ περὶ τῶν ὅσα ἠσθάνθημεν ἄλλοτε, τὸ αἰτιον τῆς κρίσεως εἶναι ἡ μνήμη.

Κατὰ τὰ ἀνω ρηθέντα λοιπὸν ἀνάγομεν τὰ αἴτια τῆς κρίσεώς μας εἰς τὰ ἀκόλουθα ἕξ τὴν ἐσωτερικὴν συναίσθησιν, τὴν ἐνάργειαν, τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων, τὴν ἀναλογίαν καὶ τὴν μνήμην.

Ὅταν αἱ κρίσεις μας διευθύνονται ὑπὸ τινος ἐκ τῶν αἰτίων τούτων, τότε κρίνομεν μετὰ βεβαιότητος, δηλαδὴ δὲν φοβούμεθα πλέον ν' ἀπατήσωμεν ἑαυτοὺς. Εἶναι δ' ἀνάγκη νὰ ἐννοήσωμεν καλῶς τί σημαίνει ἡ λέξις βεβαιότητος.

Βεβαιότης λέγεται ὅταν ἔχωμεν πίστιν ἐντελῆ καὶ ἀμετάτρεπτον, καὶ ἥτις ν' ἀνάγεται εἰς τὰ προρρηθέντα

αίτια τῆς Κρίσεως, ἢ μὲ ἄλλους λόγους, ὅταν ἡμεῖς ὅλων διόλου πεπεισμένοι διὰ γνωρίζομεν τὴν ἀλήθειαν, ἄνευ οὐδεμιᾶς τινὸς ἀμφιβολίας. Ἡ βεβαιότης δ' ἐνίοτε θεμελιούται εἰς τοὺς σταθεροὺς νόμους δι' ὧν κυβερνάται ὁ κόσμος, ὡς ὅταν λέγωμεν ὅτι ὁ ἥλιος θέλει μᾶς φωτίσειν αὐριον, καθὼς ἀκόμη καὶ εἰς τὴν γνῶσιν τὴν ὁποίαν λαμβάνομεν ἐκ τοῦ γενικοῦ χαρακτῆρος τῶν ἀνθρώπων, διὰ τῆς ὁποίας δυνάμεθα ἀσφαλῶς νὰ δόσωμεν τὴν κρίσιν μας, καὶ εἰς τὰ τοιαῦτα.

Ἐκ τούτων δὲ φαίνεται ὅτι ὑπάρχουσι τῶντι πράγματα διὰ τὰ ὁποία εἶμεθα πολλὰ βέβαιοι. Ἀλλὰ καὶ μ' ὅλα ταῦτα κατήντησάν τινες νὰ εἴπωσιν ὅτι δὲν δυνάμεθα ποτέ νὰ εἶμεθα βέβαιοι διὰ τίποτε. Ἡ διδασκαλία δὲ τούτων καλουμένη σκεπτικισμὸς καὶ πυρρῶνισμὸς ἐκ τοῦ θεμελιωτοῦ αὐτῆς Πύρρωνος, εἶναι πολλὰ ἐσφαλμένη. Κρίνομεν δὲ ν' ἀναφέρωμεν ὀλίγα τινὰ περὶ αὐτῆς ἐνταῦθα.

Οἱ ὁπαδοὶ τῆς διδασκαλίας ταύτης ἔλεγον ὅτι δὲν εἶμεθα βέβαιοι ὅτι βλέπομεν ὅσα βλέπομεν, οὔτε ὅτι ψηλαφίζομεν, οὔτε ὅτι ἀκούομεν, ὅσα αἰσθανόμεθα διὰ τῆς ἀφῆς ἢ τῆς ἀκοῆς κτλ. Ἀμφίβαλλον δὲ περὶ τῆς ἰδίας ἐαυτῶν σκέψεως, ὡς καὶ περὶ τῆς ὑπάρξεώς των ἀκόμη. Ὅτε ἠρώτων αὐτοὺς ἂν ἠσθάνοντο πόνον, χαρὰν, πέναν, δίψαν κτλ., ἀπεκρίνοντο ὅτι "δὲν εἶμεθα βέβαιοι." Ἐνῶ ποτε εἰς ἐξ αὐτῶν ἐδίδασκε δημοσίᾳ, εἰς τῶν ἀκροατῶν του τὸν ἔδοσεν ἀρκετὰς πληγὰς, καὶ μετὰ ταῦτα τὸν ἠρώτησεν ἂν ἦτο βέβαιος ὅτι ἐξυλίσθη. Καὶ τοιαύτη ἀπόκρισις ἦτον ἀναγκαία εἰς τὴν διδασκαλίαν ταύτην. Καθὼς ὅμως δὲν πρέπει ν' ἀμφιβάλλωμεν περὶ ὅλων, οὕτω δὲν πρέπει καὶ νὰ καταντῶμεν εἰς τὸ ἐναντίον ἄκρον. Ὁ ὀρθὸς λόγος μᾶς συμβουλεύει νὰ ἔχωμεν εἰδὸς τι συνετῆς ἀμφιβολίας, δι' ἧς δυνάμεθα ν' ἀποφεύγωμεν πολλὰ λάθη μας, ὡς θέλομεν ἰδεῖν ἄλλοτε.

Η ΑΡΜΕΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ,

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΗΣ ΑΡΜΕΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

Θέλοντες ἐν συντομίᾳ νὰ δόσωμεν ἰδέαν τινὰ τῆς Ἀρμενικῆς γλώσσης, δὲν εἶναι ἀνάγκη πλέον νὰ ἐνασχοληθῶμεν εἰς τὰς γιγνομένας φιλολογικὰς συζητήσεις, ἂν δηλαδή ἡ γλῶσσα αὕτη πρέπη νὰ τεθῆ εἰς τὴν σειράν τῶν σημητικῶν λεγομένων γλωσσῶν ἢ τῶν Ἰνδογερμανικῶν κτλ., καὶ ἂν ἔχη συγγένειαν τινὰ μετὰ τῆς Ἀραβικῆς, τῆς Περσικῆς καὶ τῆς Σανσκριτικῆς, διότι ἡ Ἀρμενικὴ γλῶσσα, ὡς προσίπομεν, ἔχει ἐν ἑαυτῇ τὴν παραγωγὴν τῆς. Περὶ δὲ τοῦ ἂν ἦναι πλουσία γλῶσσα, ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι εἶναι πλουσιωτέρα ἀπὸ πολλὰς ἄλλας, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀπὸ ὅλων. Διὰ μικρὰν δὲ τινὰ ἰδέαν λέγομεν ὅτι τὸ πρῶτον γράμμα, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ πεμπτημόριον τοῦ Ἀρμενικοῦ λεξικοῦ, εἶναι ἴσον μὲ ὄλον τὸ Ἰταλικὸν λεξικόν, ὥστε δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ Ἀρμενικὴ γλῶσσα εἶναι πεντάκις πλουσιωτέρα τῆς Ἰταλικῆς.—Εἶναι δὲ ἡ γλῶσσα αὕτη γλυκεῖα εἰς τὸ στόμα τῶν γνησίων Ἀρμενίων, φιλοσοφικὴ εἰς τὰς ρίζας τῆς, καὶ μεγαλοπρεπὴς εἰς τὰς φράσεις τῆς.

Τὸ Ἀρμενικὸν Ἀλφάβητον σύγκειται ἐκ τριάκοντα ὀκτῶ γραμμάτων. Εἴκοσι ἐννέα ἐξ αὐτῶν εἶναι σύμφωνα, καὶ ἑπτὰ φωνήεντα, εὐρεθέντα ὑπὸ τοῦ Μεσοπορίου κατὰ τὸν πέμπτον αἰῶνα, ὡς θέλομεν ἀναφέρειν ἐπομένως. Μετὰ ταῦτα δὲ προσετέθησαν καὶ δύο Ἑλληνικὰ Ω καὶ Φ, δι' ὧν ἀποπληροῦται ὁ ἀριθμὸς τῶν τριάκοντα ὀκτῶ. Ἀρκετοὺς δ' αἰῶνας μετεχειρίζοντο μόνον τὰ κεφαλαιώδη, καὶ ἀκόλουθως εἰσήχθησαν καὶ τὰ μικρά.

Χάριν τῆς περιεργείας τῶν ἀναγνωστῶν μας καταχωροῦμεν ἐνταῦθα τὸ Ἀρμενικὸν Ἀλφάβητον, μετὰ τοῦ ὀνόματος ἐκάστου γράμματος.

(*) Ὁρ Φιλολογ. Ἀριθμ. 15, 16.

Ա ա	Բ բ	Գ գ	Դ դ	Ե ե	Զ զ
αίπ,	πέν,	κίμ.	τά,	ιέτς,	ζά,
Է է	Ը ը	Թ թ	Փ Փ	Ի ի	Լ լ
է,	ιέτ,	տօ.	ξέ.	ινι.	λιόν,
Խ խ	Ծ ծ	Կ կ	Տ Տ	Չ Չ	Պ Պ
χέ.	τζά,	γκέν,	χօ.	τσά,	γάτ,
Ճ Ճ	Մ մ	Յ Յ	Ն ն	Շ Շ	Ո ո
τζέ,	մեն	չի.	նո՛ւ,	σι՛ն,	ου՛δ.
Չ չ	Պ պ	Ջ Ջ	Բ բ	Ս ս	Վ վ
τσά,	μπέ,	τσέ,	բր՛ն,	սե	βέβ,
Տ տ	Ր ρ	Ց ϑ	Լ լ	Փ φ	Ք κ
ντιօն,	րե՛,	տօ՛,	χιօն,	πιօնր,	κե՛,
Օ օ	Ֆ ֆ				
օ,	φέ.				

Σ. Ἡ ἀκριβὴς προφορὰ τῶν Ἀρμ. γραμμάτων εἶναι ἀδύνατον νὰ παρασταθῇ διὰ τῶν Ἑλληνικῶν. Διὸ καὶ πολλὰ θέλουσι φαῖναι τὰ αὐτὰ, ἂν καὶ πραγματικῶς διαφέρωσι. Τοῦτο δ' ἀκόμη ἀποκαθιστᾷ δυσκολοτάτην τὴν προφορὰν τῆς Ἀρμενικῆς γλώσσης εἰς τοὺς ξένους, οἵτινες μὴ δυνάμενοι νὰ συλλάβωσι καλῶς τὴν ὑπάρχουσαν μικρὰν διαφορὰν εἰς τινὰ γράμματα, δίδουσι ἄλλο νόημα εἰς τὰς προφερομένας λέξεις.

Ἡ Ἀρμενικὴ Γραμματικὴ εἶναι καθαρὰ καὶ ἀπλή.

Ἀπὸ τὰ μέρη τοῦ Λόγου ἐλλείπει τὸ Ἄρθρον. Τὰ δὲ ὀνόματα διαφέρουσι εἰς τὴν κλίσειν των, ἢ διὰ τῆς μεταβολῆς τῆς ληγούσης, ὡς εἰς τὸ Ἑλληνικὸν καὶ τὸ Λατινικὸν, ἢ διὰ τινος προθέσεως. Τὰ γένη αὐτῶν εἶναι τρία· ἀρσενικόν, θηλυκόν, καὶ (διὰ τὰ ἄψυχα,) οὐδέτερον. Οἱ ἀριθμοὶ των εἶναι δύο ἐνικός καὶ πληθυντικός. Αἱ δὲ πτώσεις των δέκα, ὧν τὰ ὀνόματα: Ὀνομαστικὴ (οὐγαγκάν) Γενικὴ (σεραγκάν) Δοτικὴ (ντραγκάν) Αἰτιατικὴ (γαῖτσαγκάν) Ἀφαιρετικὴ (πατσαραγκάν) Ἱστορικὴ (πατμαγκάν) Ὀργανικὴ (κορτζιαγκάν), Περιστερπτικὴ (μπαρσαραγκάν), Ἐμπερικτικὴ (νερκοϊαγκάν) καὶ Κλητικὴ (κοτζιαγκάν). — Αἱ κλίσεις τῶν Ὀμαλῶν ὀνομάτων εἶναι ἕνδεκα, καὶ διακρίνονται ἀπὸ τὴν λήγουσαν τῆς Γενικῆς καὶ Ὀργανικῆς. Ἄλλαι τρεῖς δὲ κλίσεις χρησιμεύουσι μόνον διὰ τὰ κύρια

ὀνόματα, καὶ τελευταῖον ἄλλαι ἕξ διὰ τὰ ἀνώμαλα ὀνόματα. ἕξ οὗ αἱ κλίσεις ὅλαι τῆς Ἀρμενικῆς γλώσσης εἶναι εἴκοσι. Τὰ ὀμαλὰ ῥήματα τῆς Ἀρμενικῆς γλώσσης ἔχουσι τέσσαρας συζυγίας, αἵτινες διακρίνονται ἀπὸ τὸ πρῶτον πρόσωπον τοῦ ἐνεστώτος τῆς Ὀριστικῆς. Αἱ ἐγκλίσεις αὐτῶν εἶναι τέσσαρες· Ὀριστικὴ, Προστακτικὴ, Ὑποτακτικὴ καὶ Ἀπαρέμφατος. Καὶ ἡ μὲν Ὀριστικὴ ἔχει πέντε χρόνους· Ἐνεστώτα, Παρατατικόν, Μέλλοντα, Ἀόριστον καὶ Ὑπερσυντελικόν. Ἡ Προστακτικὴ δύο· Ἐνεστώτα καὶ Μέλλοντα, καὶ ἡ Ὑποτακτικὴ ὁμοίως δύο· Μέλλοντα καὶ Ἀόριστον. Τὰ ἀνώμαλα ῥήματα εἶναι ἀπειράριθμα, ἀλλ' ὅλα ὑπόκεινται εἰς τινὰς κανόνας, δι' ὧν εὐκολώτερον εὕρισκεται ἡ ῥίζα τοῦ ῥήματος.

Ἡ σύνταξις εἶναι κατὰ τι περιπεπ' ἐγγμένη. Τὰ ἐπίθετα συνήθως προηγούνται τῶν οὐσιαστικῶν, καθὼς καὶ αἱ ἔξαρτώμεναι πτώσεις ἀπὸ ἄλλας, καὶ μάλιστα αἱ γενικαί, πολλάκις προηγούνται αὐτῶν. Τὰ ῥήματα συνήθως θέτονται εἰς τὸ τέλος τῆς περιόδου. Τὸ δὲ πλήθος τῶν φράσεων δίδει μεγάλην χάριν εἰς τὴν γλῶσσαν, καὶ τὴν καθιστᾷ ἀρμοδίαν δι' ὅποιονδήποτε ὕψος. Διαίρεται δὲ τὴν σήμερον ἡ Ἀρμενικὴ γλῶσσα εἰς ἀρχαίαν, τὴν καὶ Χαίκαν λεγομένην ἐκ τοῦ Χαίικ, ἣτις καὶ ὠμειλεῖτο μέχρι τοῦ δεκάτου τρίτου αἰῶνος, καὶ εἰς Χυδαίαν, τὴν ἔκτοτε ὑπὸ τοῦ λαοῦ καθομιλουμένην, ἣτις καὶ διαφέρει κατὰ τοὺς διαφοροὺς τόπους, ἐν οἷς οἱ Ἀρμένιοι κατοικοῦσιν.

Αἱ κυριώτεραι ἐποχαὶ τῆς Ἀρμενικῆς Φιλολογίας.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Βαλαρσάκου (149 πρ. Χρ.) ἤρχιστε τὸ πρῶτον ἡ ἀνθ' ἡ Φιλολογία εἰς τὴν Ἀρμενίαν. Ὁ φιλομαθὴς οὗτος βασιλεὺς ἐπιθυμῶν νὰ γνωρίσῃ τὰ διάφορα συμβεβηκότα τοῦ Ἀρμενικοῦ ἔθνους, προσεκάλεσε τὸν τότε ἐπὶ πολυμαθεῖα φημιζόμενον Μάρ-Αβὰς-Κατίναν, καὶ τὸν διέταξε νὰ συνάξῃ μετὰ μεγάλῃς ἐπιμελείας

ἅπαντα τὰ ἀληθῆ ἔγγραφα, καὶ νὰ συγγράψῃ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἀρμενίας· ἐπὶ τῷ σκοπῷ δὲ τούτῳ τὸν ἐπεμφε μὲ ἐπιστολὰς καὶ πρὸς τὸν ἀδελφόν του Ἀρτασάκην, τὸν βασιλέα τῆς Νινεῦτ, παρακαλῶν αὐτὸν νὰ τὸν δόσῃ τὴν ἀδειαν νὰ ἐξετάσῃ εἰς τὸ λαμπρὸν γραμματοφυλάκιον τῆς χώρας ταύτης ἅπαντα τὰ χειρόγραφα. Μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων ἤρην αὐτοῦ ὁ Μίρ-Ἀβὰς καὶ ἐν Ἑλληνικὸν χειρόγρατον μὲ τοιαύτην ἐπιγραφὴν. “ Ἡ βίβλος αὕτη μετεγλωττίσθη ἐκ τοῦ Χαλδαϊκοῦ εἰς τὸ Ἑλληνικόν, κελευόντος Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου, καὶ περιέχει τὴν ἀληθῆ Ἱστορίαν τῶν προπατόρων.”

Μετὰ τοῦτον δ' ἔγραψαν τὰ συμβεβηκότα τοῦ καιροῦ των ἄλλοι ἐπίσημοι ἱστορικοὶ Ἀρμένιοι, οἵτινες ἤνθησαν εἰς ἕκαστον αἰῶνα Ἀλλὰ περὶ τούτων θέλομεν διαλάβειν εἰς ἰδιαίτερον ἄρθρον.

Ὁ τὸ 80-128 Ἀπ. Χρ. βασιλεύσας Ἀρτάσης Β' (Ἀρταξέρξης,) υἱὸς τοῦ Σανατρούκου, προήγαγεν ἀκόμη πλεονότερον τὴν Φιλολογίαν καὶ τὰς τέχνας. Καθότι ὑπ' αὐτοῦ εἰσῆχθησαν εἰς τὴν Ἀρμενίαν κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἱστορικοῦ Μωϋσέως Χορονέζου ἡ ναυτική, ἡ χρονολογία, ἡ γεωργία, ἡ ἀρχιτεκτονικὴ καὶ ἄλλαι τέχναι. Ἐπὶ τοῦ βασιλείως δὲ τούτου αἱ ὁδοὶ ἐφθασαν εἰς τὸν ὅποιον βαθμὸν τῆς τελειότητος εὐρίσκονται καὶ τὰ νῦν ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ὥστε καὶ οἱ ἀριθμοὶ τῶν μελίων ἀκόμη ἐσημειοῦντο ἐπὶ λίθῃ. Κατὰ διαταγὴν δ' αὐτοῦ ἐφυτεύθη ὁ περίφημος Βοτανικὸς κήπος, ἐντὸς τοῦ οὐοῦ ἦσαν ἐδῶ μὲν τεθειμένα κατ' ἰδίαν μετὰ μεγάλης συμμετρίας τὰ εἰς τὴν ἱατρικὴν χρησιμεύοντα βότανα, ἐκεῖ δὲ τὰ χόρτα τοῦ μαγειρίου, καὶ ἐκ τοῦ ἐνὸς μὲν μέρους τὰ καρποφόρα δένδρα, καὶ ἐκ τοῦ ἄλλου τὰ ἄκαρπα· καὶ μετὰ μεγάλης ἀκριβείας διακρίνοντο τὰ διάφορα εἶδη τῶν ἄνθεων.

Διὰ τὰς μακρὰς μ' ὄλον τοῦτο μετὰ τῶν Περσῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων μάχας καὶ διὰ διαφόρους ἄλλας αἰτίας εἶχε παρακμάσει καὶ εἰς τὴν Ἀρμενίαν ἡ καλλιέργεια τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν. Ἀλλ' ὁ κατὰ τὸν πέμπτον αἰῶνα βα-

σιλεύσας Βραμσαπώρης ἐπανήγαγεν αὐτὰς πάλιν εἰς τὴν Ἀρμενίαν· καθότι ἐσύστησεν αὐτὸς εἰς ὅλας τὰς πόλεις τοῦ βασιλείου διάφορα δημόσια σχολεῖα παιδῶν καὶ ἐφήβων· καὶ ἐκλέξας τοὺς καλητέρους νέους ἐστειλεν αὐτοὺς εἰς Κωνσταντινούπολιν, εἰς Ἀλεξάνδρειαν καὶ εἰς Ἀθήνας, διὰ νὰ γυμνασθῶσιν εἰς τὰς ἐπιστήμας. Καὶ οὕτως ὁ πέμπτος αἰὼν δύναται νὰ καλεσθῆ ὁ χρυσοῦς αἰὼν τῆς Ἀρμενικῆς Φιλολογίας.

Καὶ ἄλλοι δὲ βασιλεῖς καὶ ἀρχόντες καὶ πατριάρχαι τῆς Ἀρμενίας προήγαγον καὶ ὑπερασπίσθησαν τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας, ἐν οἷς τὸν πρῶτον ἐπέχουσι τόπον· Ὁ Ἀ. Γρηγόριος ὁ Φωστῆρ κατὰ τὸν Δ' αἰῶνα, ὁ πατριάρχης Ἀ. Ἰσαὰκ κατὰ τὸν Ε'· Ὁ Βαχάνος κατὰ τὸν ΣΤ'. καὶ ὁ Ἀμασάσπης κατὰ τὸν Ζ', καὶ οἱ δύο Μαμικωνάτοι ἡγεμόνες· Ὁ ἐκ Σιουνίας πατριάρχης Στέφανος κατὰ τὸν Η'. Ὁ Γκαγίκης ἡγεμὼν Ἀρζερουνίτης κατὰ τὸν Θ'. καὶ ὁ Γρηγόριος ἡγεμὼν Παχλαβουνίτης· Ὁ πατριάρχης Γρηγόριος Βεγαϊσέρ κατὰ τὸν ΙΑ', καὶ ὁ Μεχιτάρ Κὸς κατὰ τὸν ΙΒ' Ὑπερασπίσθησαν δὲ τὰ γράμματα καὶ τινες περίφημοι ἡγεμονίδες, ἐν αἷς Σαχακαδοῦττη ἀδελφὴ τοῦ πατριάρχου Στεφάνου Σιουνιέζου, Μαρία θυγάτηρ τοῦ Βασιλέως Ἀσοδίου Α', καὶ Σωσάνα ἡγεμονίς τῶν Παχλαβουνιτῶν.

(ἀκολουθεῖ)

Ρ. — Β.

ΟΙ ΤΥΠΟΙ ΤΗΣ ΝΕΟΓΗΤΟΣ. Οἱ ἰσχυρότεροι καὶ πλεον δυσεξάλειπτοι τύποι εἶναι τῆς νεαρᾶς ἡλικίας οἱ τύποι· ἐὰν ἦναι καλοὶ αὐξάνονται καὶ ἰσχυροποιοῦνται μετὰ τὴν εἰσέπειτα τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν ἀπόκτησιν, ἢ τοῦλάχιστον γεννῶσι τὰς ὀρθὰς δόξας, αἱ ὁποῖαι ἀρκοῦν εἰς τοῦ βίου τὴν κυβέρνησιν τοῦ ἀσφόρου καὶ ἀνεπιτήμονος λαοῦ. Ἦν ὅστις ἐξεναντίας δὲν ἔλαβεν οὐδεμίαν ἀγωγὴν παιδικήν, ἢ τὴν ἔλαβε κακὴν, τόσον ὀλίγον δύναται αἱ ἐπιστήμαι νὰ διορθώσωσι μετέπειτα, ὥστε καὶ τὸν κάμνουσι πολλάκις καὶ παρ' αὐτοὺς τοῦ ἀσφόρου καὶ παντάπασιν ἀπαιδεύτου ὄχλου τοῖς ἀχρεῖστον.

μὴ φειδόμενος οὔτε τοὺς ὄσοι κατέφευγον εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος, Ὁ διάδοχος τοῦ Πυθαγόρου ἐκυβέρνησε τὴν πόλιν πλεον ἡμέρας Ἐπὶ τούτου ὁμοῦς ὁ Κροῖσος, βασιλεὺς Λυδίας, ἐκυρίευσεν τὴν Ἐφεσον, ὡς καὶ τὴν λοιπὴν Ἰωνίαν, πλὴν ἐπεριποιήθη τοὺς κατοίκους μὲ γλυκύτητα, καὶ τοὺς ἔδωσε τὴν προτέραν ἐλευθερίαν των. Ἀπὸ τοὺς Λυδοὺς δ' ἐπέρασαν οἱ Ἐφέσιοι εἰς τοὺς Πέρσας, καθὼς καὶ αἱ ἄλλαι Ἰωνικαὶ πόλεις, εἰς τοὺς ὁποίους καὶ ἐπλήθρονον φόρον, ἂν καὶ εἶχον τοὺς ἰδιαιτέρους τυράννους των Ἀλλ' ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ἠλευθέρωσε τὴν Ἐφεσον καὶ ἀπὸ τοὺς τυράννους τῆς καὶ ἀπὸ τοὺς Πέρσας, καθότι ἐσύστησε τὴν δημοκρατίαν εἰς αὐτήν, καὶ ἀφείρωσεν εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος ὅλους τοὺς πληρονομένους εἰς τὴν Περσίαν φόρους. Μετὰ τὸν θάνατον δὲ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἡ Ἐφεσος ἔμεινεν ἔρμαιον ἐνὸς τῶν διαδόχων του, τοῦ Λυσίμαχου. — Ὁ Λυσίμαχος ἠφάνισε τὴν παλαιὰν πόλιν, καὶ ἔκτισεν ἄλλην εἰς ἀρμυδιώτερον τόπον καὶ πλησιέστερα τοῦ ναοῦ. Ὁ Στράβων λέγει ὅτι ἐπειδὴ οἱ κάτοικοι δὲν ἤθελον ἠφήσωσι τοὺς οἴκους των, ὁ Λυσίμαχος εἰς μεγάλην τινα βροχήν, ἔφραξεν ὅλους τοὺς χάνδακας ὅτινες ἔφερον τὰ ἕδατα εἰς τὸν Κάϋστρον ποταμὸν. καὶ οὕτω κατακλίσας τὸ πλεονότερον μέρος τῆς πόλεως, ἠνάγκασεν αὐτοὺς νὰ καταφύγωσιν εἰς τὴν νέαν πόλιν, ἣτις καὶ πρὸς τιμὴν τῆς γυναικὸς του ἐκαλέσθη Ἀρσινόη — Μετὰ τὸν Λυσίμαχον ὁ Ἀντίγονος ἐκυρίευσεν τὴν πόλιν καὶ τὴν ἐλαφραγάγησεν. Ἀκολούθως δ' ὑπετάγη ἡ Ἐφεσος εἰς τοὺς βασιλεῖς τῆς Συρίας, μέχρις οὗ τελευταῖον ὑπέκυψε καὶ εἰς τὴν κοινὴν ὅλων τῶν πόλεων τύχην, κυριευθεῖσα ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ὑπὸ τοὺς ὁποίους καὶ διετέλει κυβερνωμένη. Ἐπὶ τοῦ Τιβερίου ἡ πόλις αὕτη ἔπαθε μεγάλην φθορὰν ἀπὸ σεισμῶν. Ἀλλ' ὁ αὐτοκράτωρ οὗτος τὴν ἐπεδιόρθωσε καὶ τὴν ἐκόσμησε μὲ ὠραῖα κτίρια, τῶν ὁποίων ἔτι καὶ νῦν διατηροῦνται τὰ εἰρηπια, ὡς λέγεται Σῴζεται δ' ἐπὶ τούτῳ καὶ νόμισμα χάλκινον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐκ τοῦ ἐνὸς μὲν μέρους ὑπάρχει κεφαλὴ τοῦ Τιβερίου μὲ τὴν εἰς τὸ Λατινικὸν

ἐπιγραφὴν, “Τιβερίος, Κλαύδιος, Καῖσαρ, Αὐγουστος,” ἐκ δὲ τοῦ ἄλλου ὀνόματος τῆς Ἐφέσου μὲ τέσσαρας στήλας, καὶ μὲ τὴν ἐπιγραφὴν ΔΙΑΝ. ΕΡΗΣ.

Μετὰ τὴν Χριστιανικὴν ἐποχὴν ἡ ἱστορία τῆς Ἐφέσου εἶναι πολλὰ περιληπτικὴ διὰ δέκα Ἐκατονταετηρίδας. Κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Ἀντωνίων, εἰς τὸ τέλος τῆς δευτέρας Ἐκατονταετηρίδος, ἦτον ἡ μητρόπολις τῆς Ἀσίας Ἡ-Ἀσία δὲ τότε συνίστατο ἀπ' ὅλας σχεδὸν τὰς ἐντὸς τοῦ Ταύρου ἐπαρχίας, Καρίαν, Ἰωνίαν, Φρυγίαν, Λυδίαν κτλ. Περὶ τὴν πέμπτην δ' Ἐκατονταετηρίδα συνέβη ἡ πτώσις τῆς, καὶ κατὰ τὸ μέσον τῆς ἔκτης ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς τὴν ἐγύμνωσε, μετακομίσας τὰ ἀγάλματά της εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ μεταχειρισθεῖς τὰς στήλας αὐτῆς εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἁγίας Σοφίας. — Περὶ δὲ τὰ 1098 Μ. Χ., Τοῦρκος τις πειράτης, Ταγγριπέρης καλούμενος, τὴν ἐκυρίευσεν, ἀλλὰ μετὰ αἱματώδη μάχην ἐδιώχθη ἐκεῖθεν ὑπὸ τοῦ Γραικικοῦ ἀρχιναύαρχου Ἰωάννου Δούκα, καὶ τέλος Θεόδωρος ὁ Λάσκαρις ἀνέλαβεν αὐτήν τὸ 1206. Ἀλλὰ τὸ βασίλειον τῶν Γραικορωμαίων αὐτοκρατόρων ἔφθασεν ἤδη εἰς τὴν πτώσιν του, καὶ δὲν ἦσαν πλέον ἱκανοὶ νὰ κρατῶσιν ἐπὶ πολὺ τὰς ὁποίας ἀνελάμβανον πόλεις· διὸ καὶ ἡ Ἐφεσος, ἔπεσε πάλιν, τὸ 1283, εἰς τὰς χεῖρας τῶν Μωαμεθανῶν, ὅτινες μετ' ὀλίγον ἐμελλον νὰ κάμωσιν ἐφοδὸν καὶ κατ' αὐτῆς τῆς πρωτεύουσας. — Κατὰ τὸ 1306 ἡ Ἐφεσος ἐξουσιάσθη μὲν ὑπὸ τοῦ μεγάλου Δουκὸς Ῥογέρου, ἀλλὰ μετὰ δύο ἔτη ἐκυριεύθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Σαυσάνου, ὃς τις καὶ μετεκόμισε πολλοὺς τῶν κατοίκων αὐτῆς ἀλλαχόσε. Ὁ διαβόητος Ταμερλάνος μετὰ τὴν ἐν Ἀγκύρᾳ μάχην (1401 Μ. Χρ.) γινόμενος κύριος ὅλης τῆς ἀνατολῆς, ἐπρόσταξε τοὺς μικροτέρους ἡγεμόνας αὐτῆς νὰ συνέλθωσιν εἰς Ἐφεσον, καὶ ἐκεῖ διῆγεν ἀρπάζων ὀλόκληρον μῆνα τὴν πόλιν καὶ τὰ περίχωρα. Ὁ Δάκκος λέγει ὅτι ὁ χρυσὸς, ὁ ἄργυρος, τὰ κειμήλια καὶ τὰ φορέματα τῶν κατοίκων ἐλήφθησαν ἅπαντα, ὥστε ἡ πόλις ἔμεινεν ὅλως διόλου γυμνή. Μετ' ὀλίγον δὲ συνεκροτήθη μάχη εἰς τὴν

Ἐφεσον μεταξύ τῶν Τούρκων καὶ τῶν Τατάρων, καὶ ἡ πόλις κατεκάη. Τελευταῖον δ' ἐκυρίευσεν αὐτὴν ὁ Μωάμεθ Β' (1405—1422), καὶ ἔκτοτε εἶναι ὑποκειμένη εἰς τοὺς Τούρκους. — Ὁ Χάνδλερος, Ἄγγλος περιηγητής, ἐπισκεφθεὶς τὴν Ἐφεσον πρὸ ἐβδομήκοντα ἐτῶν λέγει ὅτι εἰ Ἐφεσίοι ἦσαν τότε ὀλίγοι τινές Ἕλληνες χωρικοί, ζῶντες μετὰ μεγάλης ἀθλιότητος. "Οἱ ἀπόγονοι, προσθέτει, τοῦ περιφήμου ἐκείνου λαοῦ κατοικοῦσιν ἐντὸς τῶν ἐρειπίων τῆς Μεγαλειότητός του, οἱ μὲν εἰς τὰ ὑπόγεια τῶν κάλαι λαμπρῶν κτιρίων, οἱ δὲ κάτωθεν τοῦ σταδίου, καὶ ἄλλοι εἰς τοὺς τάφους οἵτινες ἔλαβον τὰ λείψανα τῶν προπατέρων των." Ἐτερος περιηγητής ἐπισκεφθεὶς τὴν Ἐφεσον νεωστὶ, λέγει ὅτι δὲν εὐρίσκεται κανεὶς εἰς αὐτὴν, καὶ ὅτι εἰς τὸ λεγόμενον *Αἰαολοῦκ*, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ νεώτερον ὄνομα τῆς Ἐφέσου, ἀν καὶ δὲν ἔχη τὴν αὐτὴν με ἐκείνην θέσιν, εὐρίσκονται πολλὰ ὀλίγα καλύβαι Τούρκων.

Ἡ Ἐφεσος, ὡς προείρηται, ἦτον ὠραιότερα καὶ ἡ πρώτη τῶν Ἰωνικῶν πόλεων· διὸ καὶ εἰς αὐτὴν ἐγένοντο αἱ συνάξεις τῶν Ἰώνων, καὶ εἰς τὴν παραλίαν τῆς ἦτο τὸ λεγόμενον *Πανιώνιον*, τρία στάδια ὑπὲρ τὴν θάλασσαν, ὅπου ἐγένοντο τὰ Πανιώνια, ἡ κοινὴ πανήγυρις τῶν Ἰώνων. Εἶχε δὲ ἡ Ἐφεσος καὶ διάφορα λαμπρὰ καὶ ἀξιόλογα οἰκοδομήματα, (ὡς καὶ αἱ ἐπιστημότεραι Ἕλληνικαὶ πόλεις) καὶ στάδιον, καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἀλλὰ κυρίως τὴν δόξαν τῆς Ἐφέσου ἤξανε ἐπὶ μᾶλλον ὁ ἐν αὐτῇ περιβόητος ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος ὅστις συνηριθμεῖτο μετὰ τῶν ἑπτὰ λεγομένων Θεωμάτων τοῦ κόσμου. — Ἡ λατρεία τῆς Ἀρτέμιδος εἰσῆχθη εἰς τὴν Ἐφεσον κατ' ἀρχαιοτάτους χρόνους. (*) Ἀναφέρεται εἰς τὴν Ἱστορίαν ὅτι αἱ Ἀμαζόνες ἔθυσαν εἰς αὐτὴν ὅτε ἐξεστράτευσαν εἰς τὴν Ἀτικὴν ἐπὶ τοῦ Θησέως. Τὸ δὲ ἄγαλμα αὐτῆς λέγεται ὅτι εὐρέθη κατὰ πρῶτον κάτωθεν πελίας τινός. Ἦτο δὲ μὴ κρὸν τὸ ἄγαλμα τοῦτο, καὶ ἡ ἀρχαιότης του ἀποδείκνυται

(*) Διὰ τοῦτο καὶ ἡ Ἐφεσος ἐκαλεῖτο κατ' ἐξοχὴν *νεοκώο* τῆς Ἀρτέμιδος.

ἐκ τε τῆς θέσεως καὶ τῆς μορφῆς του, διότι οἱ πόδες του ἦσαν ἐγγυὲς ὁ εἰς τοῦ ἄλλου, κατὰ τὸν Αἰγύπτιον τρόπον· ἡ δὲ ὕλη του δὲν εἶναι γνωστὸν ἀν ἦτον ἐκ κέδρου ἢ ἐξ ἐβένου. Ὁ Μουτιανὸς, Ῥωμαῖος ὕπατος (75 Μ. Χρ.) ὄς τις ἶδε τὸ ἄγαλμα μᾶς βεβαίωσεν ὅτι ἦτο κατεσκευασμένον ἐκ κλήματος ἀμπέλου, καὶ ὅτι αἱ τρύπαι αὐτοῦ ἦσαν γεμισμέναι μὲ νάρδον, διὰ νὰ τρέφεται τὸν τινὰ καὶ νὰ ὑγραίνεται τὸ ξύλον, καὶ οὕτω νὰ διατηρῆται. Τὰ ἐνδύματα τοῦ ἀγάλματος ἦσαν μεγαλοπρεπέστατα, ὁ δὲ χιτῶν του πεποικιλμένος μὲ συμβολικὰ σημεῖα. Διὰ νὰ προφυλάττηται δ' ἀσφαλῶς, ῥάβδος χρυσοῦ ἦτο τεθειμένη κάτωθεν τῶν χειρῶν του, καὶ ἐκ τῆς στέγης ἐξήρτατο καταπέτασμα τὸ ὁποῖον ἔκρυπτε τὸ ἄγαλμα ἀπὸ τὸν λαόν. Ἐλεγον δ' ὅτι τὸ ἄγαλμα τοῦτο δὲν ἐχάθη ποτὲ, μ' ὄλον ὅτι καὶ ὁ ναὸς ἐκτίσθη ἑπτάκις. Ἐπιστεύετο δὲ παρὰ τοῦ ὄχλου ὅτι ἐρρίφθη ἐξ οὐρανοῦ, ὅθεν καὶ *Διοπετέες* αὐτὸ ἐκάλου (*). Οἱ ἱερεῖς τῆς Θεᾶς ἦσαν εὐνοῦχοι, κλοῦμενοι *Μεγάβυζοι*, καὶ εἶχον συνιερίας παρθέτους.

Εἶπομεν ἀνωτέρω ὅτι ὁ ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος ἐκτίσθη ἑπτάκις. Ἀλλαχοῦ δ' ἀναφέραμεν (Σελ. 374 Ἀρθρ. IB') σύντομον περιγραφὴν τοῦ ναοῦ τὴν ὁποῖον ἤρχισαν νὰ κτίζωσιν ἐπὶ Ἀλεξάνδρου. Λείπεται δ' ἤδη νὰ προσθέσωμεν ὅτι ὁ ναὸς οὗτος ἦτον ἔργον τοῦ περιφήμου ἀρχιτέκτονος Δεινοκράτους, ὑφ' οὗ καὶ τοσοῦτον μεγαλοπρεπῶς κατεσκευάσθη, ὥστε ἐφαίνετο ταῦντι ὑπὲρ ἀνθρώπου καὶ θεοῦ. — Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ὑπέσχθη εἰς τοὺς Ἐφεσίους νὰ πληρῶσιν καὶ τὰ γεγονότα καὶ τὰ μέλλοντα ἀναλώματα, ἀν τὸν ἐπέτρεπον νὰ ἐπιγραφθῇ ὡς θεμελιωτῆς τῶν ναοῦ. Ἡ προσφορὰ του αὕτη ὁμῶς ἀπερρίφθη ἀπὸ αὐτοὺς, οἵτινες καὶ τὸν εἶπον ὅτι δὲν ἀνήκει εἰς θεὸν νὰ κατατιμᾷ ἀναθήματα διὰ τοὺς ἄλλους θεοὺς. Καὶ πρότερον δὲ καὶ μετὰ ταῦτα ὁ ναὸς οὗτος παρεῖχεν ἄσυλον εἰς τοὺς καταφεύγοντας πρὸς αὐτόν. Τὰ σύνορα τῆς ἀσυλίας μ' ὄλον τοῦ.

(*) Πράξ. Αποστόλ. Κεφ. ε' 35

το συνέβη ν' άλλαχθῶσι πολλάκις, διότι ὁ μὲν Ἀλέξανδρος τὰ ἐξέτεινεν ἕως ἐν στάδιον, ὁ δὲ Μιθριδάτης μικρόν τι ὑπὲρ τὸ στάδιον, ὁ δὲ Ἀντώνιος τὰ ἐδιπλασίασε, συμπαραλαβὼν εἰς τὴν ἀσυλίαν καὶ μέρος τι τῆς πόλεως. Ἐπειδὴ ὅμως τοῦτο ἐπηύξανε τοὺς κακούργους, ἠκυρώθη ὑπὸ τοῦ Καίσαρος. Ἐντὸς δὲ τοῦ ναοῦ ὑπῆρχεν ἀκόμη καὶ εἰκὼν τοῦ Ἀπελλοῦ, παριστώσα τὸν Ἀλέξανδρον μὲ κεραυνούς, διὰ τὴν ὁποίαν καὶ ἔλαβεν εἴκοσι τάλαντα χρυσῶ δῶρον.— Ἡ καταστροφή τοῦ ναοῦ τούτου ἐγένετο ἀκολούθως παρὰ τῶν χριστιανῶν.

Καὶ ἀπὸ τῆς κατασκευῆς τοῦ ναοῦ (εἰς τὴν ὁποίαν συνεισέφερον τοὺς κόσμους τῶν γυναικῶν καὶ τὰς περιουσίας των) καθὼς ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, φαίνεται πόσον ὁ λαὸς τῆς Ἐφέσου ἦτον ἔκδοτος εἰς τὴν πολυθεΐαν. Ἀκολούθως ὅμως εἰσαχθεὶς ὁ Χριστιανισμὸς ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἔκαμιν ἀμέσως μεγάλας προόδους εἰς αὐτὴν, διὸ καὶ ἐν τῇ Ἀποκαλύψει συναριθμεῖται μετὰ τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν, ὑπὸ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου, ὅστις καὶ ἦτον ἔφορος αὐτῆς μέχρι τοῦ Γραϊανοῦ (101 ἀπ. Χρ.), εἰς τὴν Ἐφεσον δ' ἐγένετο τὸ 431 καὶ ἡ Τρίτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος κατὰ τοῦ αἰρεσιάρχου Νεστορίου ἐν ἧ παρῆσαν 200 πατέρες.— Ὁ διασώζων Μητροπολίτης τὸν τίτλον τῆς Ἐφέσου τὴν σήμερον ἐπέχει τὸν δεύτερον Ἀρχιεπισκοπικὸν βαθμὸν, καὶ ἔχει πολλὰς ἐπισκοπὰς ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν του.

Ἄνδρες ἐπίσημοι ἐγεννήθησιν ἀρκετοὶ εἰς τὴν Ἐφεσον, ἐν οἷς συναριθμοῦνται Ἡράκλειτος ὁ ἐπικαλούμενος Σκοτεινός, ὁ Ἐρμόδωρος, Ἰππώναξ ὁ ποιητής, καὶ οἱ περὶ φημοὶ τῆς ἀρχαιότητος ζωγράφοι Παρράσιος καὶ Ἀπελλῆς. Ἐτι δὲ Ἀλέξανδρος, ὁ προσαγορευόμενος Λύχνος, ὁ ὁποῖος συνέγραψεν ἱστορίαν καὶ κατέλιπε διάφορα ἔπη, καὶ ἄλλοι. Οἱ Ἐφέσιοι δὲ μετεχειρίζοντο καὶ Μαγικούς τινὰς χαρακτῆρας, δι' ὧν ἀπετέλον τεράστια.

Ἡ Σαξωνικὴ ἐπικράτεια οὐδέποτε ὑπῆρξεν ἰσχυρὰ, μ' ὅλον ὅτι ὁ λαὸς αὐτῆς εἶναι ἡ ἀνδρειότερα τῶν Γερμανῶν φυλῆ, καὶ ἔχει τὰ πρωτεῖα τοῦ πνεύματος, καὶ οἱ περιφημότεροι ποιηταὶ καὶ τεχνῖται τῆς Γερμανίας κατάγονται ἐξ αὐτοῦ.— Ὅλοι δ' οἱ τὴν μητρόπολιν Δρέσδην διερχόμενοι περιηγηταὶ ἢ ὁδοιπόροι ὁμολογοῦν ὅτι εἶναι σχεδὸν ἡ ὠραιότατη τῶν τῆς Εὐρώπης πόλεων. Κεϊμένη παρὰ τὸν Ἐλβαν ποταμὸν ἔχει μεγαλοπρεπῆ τινὰ γέφυραν καὶ τὰ θελκτικώτατα καὶ μαγευτικὰ θεάματα, καὶ ἐκ δεξιῶν αὐτῆς καὶ ἐξ εὐωνύμων, εἰς τόπους βουνώδεις. Πέριξ δὲ τῆς πόλεως εἶναι οἱ τερπνότεροι περίπατοι, καὶ μετὰ τῶν δημοσίων αὐτῆς οἰκοδομημάτων ἐπισημότερα εἶναι ὁ Δυτικὸς Ναὸς καὶ τὸ Παλάτιον εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται ἡ πολυτιμωτάτη Συλλογὴ, ἧτοι ὁ πρᾶσινος θόλος λεγόμενος, καὶ τὰ ἐξ ἐλεφαντίνων κοκκάλων, ἀργύρου, χρυσοῦ ἢ καὶ ἀδαμάντων, ἀριστουργήματα τῶν παλαιῶν καὶ νεωτέρων τεχνιτῶν καὶ λεπτοργῶν, ἅτινα κηρύττουσιν τρανῶς εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς τὴν λαμπρότητα τῶν πάλαι ἐκλεκτόρων τῆς Σαξωνίας, καὶ μάλιστα τῶν δύο Αὐγούστων, τῶν καὶ βασιλέων τῆς Πολωνίας. Ἐνδοξότεραι δὲ καὶ ὄντως τερπναὶ εἶναι αἱ μεγάλαι τῶν Εἰκονογραφῶν στοαὶ, τῶν ὁποίων ἡ φήμη διήλθε πανταχοῦ, καὶ τῶν ὁποίων καὶ ἡ ἀπλῆ μόνον θεία εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴν ἐκπλήξη καὶ τὸν ὅστις οὔτε ἶδεν οὔτε ἤκουσε περὶ τῶν Κάλων λεγομένων Τεχνῶν. Πασίγνωστον δὲ εἶναι καὶ τὸ ἐργαστήριον τῶν φαρφουριῶν (τῆς Πορκηλάνης) εἰς τὴν Δρέσδην.

Ὡς πρὸς τὴν πολιτικὴν δ' αὐτῆς κατάστασιν καὶ ἡ φυλὴ τῆς Σαξωνίας ὑπέκειτο εἰς διαφόρους ἰδιαιτέρας δυναστείας. Παρεκτὸς δὲ τῆς ἰδίας τῆς βασιλείας συνέστησε καὶ πολλὰ Γερμανικὰ Δουκάτα, διὸ καὶ ἡ φυλὴ αὕτη πολιτικῶς δὲν εἶναι ἰσχυρὰ, ἀν καὶ ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς

ἦναι ἀρκετὰ μέγας. Παρατηροῦντες δ' ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους ὅτι, πρὸ δύο περίπου Ἐκατονταετηρίδων, ἡ Χυδαϊκὴ διάλεκτος τῶν Σαξῶνων ἐγένετο ὄχι μόνον ἡ γραφομένη γλῶσσα ὅλης τῆς Γερμανίας, ἀλλὰ καὶ τὸν καιρὸν καὶ ἡ γλῶσσα ὅλων τῶν πεπαιδευμένων αὐτῆς, ἐννοοῦμεν κάλλιστα τὴν πνευματικὴν τῶν Σαξῶνων πρόοδον, καὶ δικαίως δυνάμεθα ν' ἀποδόσωμεν εἰς τὰς τότε περιστάσεις τὴν πρόοδον τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως. Ἦναγκάσθησαν, δηλαδή, ὁ τότε κληρὸς τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας καὶ ὁ τῶν Διαμαρτυρομένων νὰ σπουδάσωσιν αὐτοὶ μάλιστα τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν καὶ τὰς Γραφάς, καὶ μεταξύ τῶν ἐριστικῶν περὶ Θρησκείας πολέμων ἠγωνίζοντο ἀμφοτέρωθεν τὰ μέρη νὰ φωτίσωσιν τὴν νεολαίαν, καὶ ἐκ τούτου ἐπήγασαν τὰ τοσαῦτα Πανεπιστήμια καὶ Γυμνάσια, καὶ τὸ τοσοῦτον πλῆθος τῶν Σχολείων.

Ἄλλ' ἂν καὶ δικαίως πρέπει νὰ ἐπαινέσωμεν τὸν ζῆλον καὶ τῶν δύο τούτων μερῶν εἰς τὸ νὰ δόσωσιν ἀρκετὰς γνώσεις καὶ νὰ ἐπεκτείνωσιν τὸν φωτισμὸν, δὲν δυνάμεθα μ' ὅλον τούτο νὰ μὴν ὁμολογήσωμεν ὅτι ἐγείναν καὶ γίνονται κατ' ἐκάστην ἀρκετὰ σφάλματα ὡς πρὸς τὴν ἐκπαίδευσιν εἰς τὰ σχολεῖα ταῦτα. Πρᾶγμα λυπηρὸν τῶντι ὅταν καὶ μαθηταὶ καὶ διδάσκαλοι δὲν γνωρίζωσι τὸν σκοπὸν πρὸς τὸν ὁποῖον κυρίως τείνουσι! Οὕτως οἱ μὲν ἐπιμελούμενοι κατ' ἐξοχὴν ἐπιστήμην τινὰ, πρέπει νὰ ἔχωσιν ἄλλον σκοπὸν, οἱ δὲ ζητοῦντες τὴν γενικὴν ἐκπαίδευσιν, ἀναμφιβόλως ἄλλον. Ἄλλ' ἐπειδὴ εἰς τὰ πλείωτερα μέρη ἀνήγειραν πολλὰ πανεπιστήμια καὶ ἀρκετὰ γυμνάσια, ἀποβλέποντα νὰ κάμωσιν ὅλους τοὺς μαθητάς των λογιστάτους καὶ φωστῆρας ὄχι μόνον εἰς τὰς πρακτικὰς περὶ τοῦ ἔθνους γνώσεις, εἴτε τὰς λαλουμένας διαλέκτους, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰς τὰς πρὸς τὸ ζῆν ἀνωφελεῖς γνώσεις καὶ τὰς νεκρὰς ἀκόμη γλώσσας, αἱ δὲ Κυβερνήσεις ἀπαιτοῦν ὥστε οἱ ἐν τοῖς πράγμασι νὰ κατέχωσιν ὅλας ἢ τινὰς τῶν γνώσεων τούτων, ἔπεται ἐξ ἀνάγκης ὅτι οἱ πλείωτεροι, ἀνεπιτήδευτοι ὄντες εἰς τὴν κατετάχθησαν ἀκολούθως

πολιτικὴν θέσιν, ὑπόγρημα ἢ ἐπάγγελμα, καὶ ἔχοντες τὴν μορφήν καὶ τὸ σχῆμα τῶν Πανεπιστημόνων ἀρνοῦνται καὶ οἱ ἴδιοι τὴν ἀνικανότητά των, καὶ πιστεύουσι ὅτι ἔχουσι πρᾶγμα τὸ ὁποῖον οὔτε ἀνερεῦθησαν κἀν, ἤγουν ὅτι εἶναι ἀξιωματικοὶ, ἐνῶ δὲν εἶναι, ὅτι ἰατροὶ, ἐνῶ δὲν εἶναι, ὅτι Θεολόγοι, ἐνῶ ὄχι κτλ. Καὶ τὰ κοινὰ δὲ σχολεῖα ἔχουσι τὰ ἴδια σχεδὸν σφάλματα ἢ καὶ μεγαλύτερα. Διδάσκονται π. χ. οἱ νέοι ἢ αἱ νέαι γραμματικῶς ξένας γλώσσας, πρὶν νὰ γνωρίσωσι καλῶς τὴν μητρικὴν τῶν διαλέκτων. Παραδίδονται τὴν Ἱστορίαν τοῦ Κόσμου καὶ τὴν Γενικὴν Γεωγραφίαν, πρὶν ν' ἀκούσωσι τὰ ἴδια καλὰ ἢ κακὰ τῶν προγόνων αὐτῶν ἔργα κτλ., περὶ τῶν ὁποίων καὶ συλλαμβάνουσι πάντοτε συγκεχυμένας καὶ ἀναμεμιγμένας εἰς τὸν νοῦν τῶν ιδέας. Εἰσάγεται δὲ τοσοῦτον πλῆθος βιβλίων εἰς τὰ σχολεῖα ταῦτα, ὅσα οὐδεὶς τῶν παλαιῶν ἤθελε πιστεῦσαι ὅτι εὐρίσκονται εἰς τὸν κόσμον, καὶ τὸ ἀστεϊότερον πάντων εἶναι ὅτι βιάζονται ν' ἀποστηθίσωσι μηχανικῶς ὅλα τὰ βιβλία ταῦτα, χωρὶς νὰ γνωρίζωσιν οὔτε κἀν τὰς λέξεις αὐτῶν. Πρᾶγμα ἀναπαυτικὸν μὲν εἰς τὸν διδάσκοντα, δυσκολώτατον ὅμως καὶ ἐξοντωτικὸν τῶν νοητικῶν δυνάμεων εἰς τὰ τέκνα!!

Ἡ τοιαύτη δὲ κατάστασις, εἰς τὴν ὁποίαν πρὸ πολλῶν ἤδη ἐνιαυτῶν εὐρίσκοντο γενικῶς τὰ Πανεπιστήμια καὶ τὰ παντὸς εἶδους σχολεῖα εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην, φαινομένη πολλὰ βλαβερὰ, ἔδοσεν ἀφορμὴν εἰς πολλοὺς συγγραφεῖς, διὰ νὰ γράψωσι καὶ ν' ἀποδείξωσι τὰ ἐλαττώματα αὐτῶν, ὥστε τὰ νῦν ὄχι μόνον ἐπαινοῦνται τὰ Πανεπιστήμια καὶ τὰ σχολεῖα τῆς Γερμανίας, τῆς Ἀγγλίας κτλ. ἀλλὰ παρουσιάζονται καὶ ὡς παραδείγματα ἀξιολίμητα εἰς τοὺς ἄλλους τόπους, διότι κατ' ἀλήθειαν εἶναι γενικῶς καλὰ, μ' ὅλον ὅτι ἔχουσι καὶ τινὰ ἐλαττώματα. — Καθὼς δὲ ὁ ἰατρὸς δὲν δύναται νὰ θεραπεύσῃ ἀσθενῆ τινὰ, ἂν δὲν γνωρίξῃ ἀκριβῶς τὴν φύσιν τοῦ πάθους αὐτοῦ, ὥστε ν' ἀποβάλλῃ ῥιζηδὸν πᾶν τὸ ποιοῦν τὸ κακόν, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ δύναται νὰ ἐπιτύχῃ καλῶς ἂν αὐτὸς ὁ πάσχων καὶ οἱ πε-

ρι αὐτὸν συνδράμωσιν εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις του, καὶ καθὼς δὲν συμφέρει εἰς τὸν ἄσθενῆ ν' ἀκούη πολλοὺς ἄλλους τὸ αὐτὸ μὲν παθόντας, διάφορον δ' ἰδιοσυγκρασίαν ἔχοντας, παρόμοια πρέπει νὰ κάμνωσι τὰ ἔθνη ὡς πρὸς τὰς πνευματικὰς αὐτῶν ἀρρώστιας, ἥτοι δὲν πρέπει τὸ ἓν ἔθνος νὰ μιμῆται τὸ ἄλλο ὡς πρὸς τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τῆς μαθήσεως τὸ εἶδος, ἀλλὰ νὰ συμβουλευῆται τοὺς ἰδίους αὐτοῦ σοφοὺς, οἱ ὅποιοι καὶ τὴν ἰδιοσυγκρασίαν καὶ τὸν σφυγμὸν αὐτοῦ γνωρίζουν ἐντελέστατα. Ποῖαι δὲ εἶναι αἱ μεγαλύτεραι ῥίζαι τῶν κακιῶν, τὰς ὁποίας πρέπει ν' ἀποκόψωσιν εἰς τὰ Πανεπιστήμια, τὰ Γυμνάσια καὶ τὰ Σχολεῖα ἢ Κυβερνήσεις ἢ αἱ ἐφορίαι αὐτῶν, ἂν θέλωσι νὰ πράξωσι καλὸν πρὸς ὄφελος τῆς πατρίδος των, θέλομεν τὸ ἀναπτύξει μ' ὀλίγους λόγους ἀμέσως — Αναμφιβόλως ἅπαντα τὰ πρὸς τὴν γενικὴν ἐκπαίδευσιν ἀνεγειρόμενα πανταχοῦ τειαιῦτα καταστήματα ἀποβλέπουσιν ὥστε τὸ ἔθνος ἢ ἡ πατρίς ν' ἀπολαύη καρποὺς ἀπ' αὐτά. Ἐπομένως δὲ ὀλίγοι ἐκ τῶν φοιτῶντων εἰς αὐτὰ θέλουσιν γίνεσθαι κατ' ἔξοχὴν ἐπίσημοι σοφοὶ καὶ ἐπιστήμονες, πλείοτεροι πεπαιδευμένοι καὶ πεφωτισμένοι. ὅλοι δὲ, ὅσον τὸ δυνατόν, νὰ γνωρίζωσιν ἑαυτοὺς μέλη τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἰδίου ἔθνους, προωρισμένα ὥστε διὰ τῶν ἔργων αὐτῶν ν' ἀναπληρώσωσιν τὸν μέγαν καὶ κυριώτερον τῆς ἀνθρωπότητος σκοπὸν. Τοῦτο δ' εἶναι ἀναμφιβόλως τὸ τέλος ὅλων τῶν φιλεκπαιδευτικῶν προπαρασκευῶν τῶν ἔθνῶν, καὶ ἤθελεν εἶσθαι ἄδικον νὰ στοχαζώμεθα τὸ ἐναντίον. Ἄλλὰ δὲν ἐγίναν οἱ ἀπαιτούμενοι εἰς τοῦτο καρποί. — Διατί ἄραγε; Διότι, πιθανόν, πρῶτον μὲν ἐπροσπάθησαν ν' κάμνωσιν ὅλους μετόχους πολλῶν καὶ διαφόρων ἐπιστημῶν, ὡς προεῖρηται, ὅθεν ἡ γραμματισμένη μανία τῆς Εὐρώπης· δεύτερον δὲ διότι δὲν ἐνόησαν καλῶς τί σημαίνει Γενικὴ καὶ Ἑθνικὴ ἐκπαίδευσις τῆς Νεολαίας. Περὶ τῆς βελτιώσεως δὲ τῶν δύο τούτων ἀντικειμένων, ὡς πολλὰ σπουδαίων τῶντι, καὶ μάλιστα ὡς παρατηρῶ καὶ κατὰ τὰ μέρη ταῦτα, θέλω διαλάβει εἰς τὸ ἐπόμενον φύλλον τοῦ Φιλολογικοῦ τοῦ του Συγγράμματος. (ἀκολουθεῖ). Ὁ ἐκ Δανίας ***

ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ. Ἄρθρ. 15'.

ΚΑΜΗΛΟΠΑΡΔΑΛΙΣ. (*)

Ἡ Κἀμηλοπάρδαλις εἶναι ἓν ἐκ τῶν ὠραιωτέρων καὶ μεγαλητέρων ζώων, τὸ ὁποῖον ὁμοίως δὲν δίδει κάμμιαν εἰς τὸν ἀνθρώπον ὠφέλειαν. Τὸ χρῶμά της κατὰ μέγα μέρος εἶναι ἐρυθροῦν καὶ λευκόν, ὠραιῶς μεμιγμένα, καὶ τὸ δέρμα της πληρὲς μεγάλων στιγμάτων. Ἡ κεφαλὴ της ὁμοιάζει τὴν τοῦ ἵππου· τὸ στόμα αὐτῆς εἶναι μικρὸν ὡς τῆς Ἑλάφου, καὶ ἔχει ὡς λέγεται, τὸ ἄνω γεῖλος μακρότερον τοῦ κάτω ἢ γλῶσσα της εἶναι τρεῖς σχεδὸν πόδας μακρά. Ὁ δὲ λαιμὸς της εἶναι λεπτός, ποικιλόχρους καὶ μακρότατος, ὥστε ὑπερβαίνει πολὺ τὴν ἀναλογίαν τῶν ἄλλων μερῶν τοῦ σώματός της, καὶ τὸν σηκόνει ὑψηλότερα παρὰ τὴν κάμηλον. Ἐχει δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ράχews της χαίτην ὡς ὁ ἵππος· εἰς δὲ τὴν κεφαλὴν της εὐρίσκονται δύο μικρὰ κέρατα σιδηροῦ χρώματος, καὶ εἰς τὴν μέσην τοῦ μετώπου ἓν φοίσκωμα, τὸ ὁποῖον ὁμοιάζει ὡς τρίτον κέρας. Οἱ δὲ πόδες της ἔχουσι δύο χηλὰς, ὡς τῶν βοῶν, καὶ ἐπειδὴ οἱ ὠμοὶ της κλίνουσιν εἰς τὰ κάτω, ἐνόμισαν τινὲς ὅτι οἱ ἔμπροσθεν πόδες εἶναι μακρότεροι τῶν ὀπισθεν.

Ὅταν ἡ Κἀμηλοπάρδαλις ἔχη ὀλίγον τι ὑψωμένα τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν λαιμὸν, εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δέκα ἕξ ἕως δέκα ὀκτῶ ποδῶν κατὰ τὸ ὕψος. Εἶναι δὲ ζῶον πρῶτον, ἥσυχον, φιλομόναχον, καὶ περιέρχεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὰ δάση. Τρέφεται δὲ μὲ χόρτα καὶ φύλλα δένδρων, καὶ πρὸ πάντων μὲ τὰ φύλλα εἶδους τινὸς τῆς καλουμένης Μιμόσας, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀρμοδιώτατον εἰς αὐτὴν διὰ τὸ ὑπερβολικὸν μῆκος τῶν ποδῶν καὶ τοῦ τραχήλου της. Ὅταν δὲ τρώγῃ ἡ Κἀμηλοπάρδαλις ἐκ τῆς γῆς, εἶναι ἠναγκασμένη ν' ἀποχωρίζῃ τοὺς ἔμπροσθεν πόδας της εἰς ἀρκετὴν ἀπόστασιν Ἰονατί.

(*) Εὐρώ παιζοχιδ Γράφφα. Ἄραβ Ζουεφά.

ζει δὲ ὡς ἡ κάμηλος, καὶ δύναται νὰ τρέξῃ ὅσον ὁ ἀριστος ἵππος· τὸ βᾶδιμά της ὅμως διαφέρει τοῦ τῶν ἄλλων τετραπόδων, διότι κινεῖ ἐνταυτοῦ καὶ τοὺς δεξιοὺς καὶ τοὺς ἀριστεροὺς πόδας. — Γενικῶς ὑποτίθεται ὅτι τὸ ζῶον τοῦτο δὲν εἶναι ἱκανὸν νὰ ὑπερασπισθῇ ἑαυτὸ ἀπὸ τὰς προσβολὰς τῶν ἄλλων, ἀλλὰ βεβαιῶσι τινὲς ὅτι διὰ τῶν λακτισμάτων της ἀδυνατίζει καὶ ἀπομακρύνει καὶ αὐτὸν τὸν Δίοντα.

Ἡ Καμηλοπαρδαλις εὐρίσκεται εἰς τὴν Μεσημβρινὴν Ἀφρικὴν (ἐξαιρέτως δὲ τὴν Αἰθιοπίαν) καὶ εἰς τὰς Ἰνδίας καὶ τὴν Γεωργίαν. Δὲν συλλαμβάνεται δὲ εἰμὴ πῶς ἀλλὰ νέα. — Τὸ κρέας τῆς μικρᾶς Καμηλοπαρδαλέως λέγεται ὅτι εἶναι ὠραῖον. Οἱ Ὀυτεντόται θηρεύουσι τὸ ζῶον τοῦτο, κυρίως διὰ τὸν μυελόντου, τὸν ὁποῖον καὶ νοστιμύονται μεγάλως. Τὸ δῆρμα της εἶναι πολυτιμώτατον.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΡΩΣΣΙΑΝ.

Τὰ πρῶτα δημόσια φύλλα τῆς Ῥωσσίας, συντασσόμενα Γαλλιστί καὶ Ῥωσιστί, ἤρχισαν νὰ ἐκδίδονται τὸ 1745 καὶ κατὰ πρῶτον ἡ ἐκδοσις αὐτῶν περιορίζετο μόνον εἰς τὰς δύο ἐπισημοτέρας πόλεις τοῦ Κράτους, τὴν Πετρούπολιν καὶ τὴν Μόσχαν. — Γενικῶς δ' ὁ τύπος εἰς τὴν Ῥωσσίαν ἐβάδισε πολλὰ ἄργά, διότι μετὰ ἡμισυν ἐκ τῆς ῤηθείσης ἐποχῆς αἰῶνα, δηλαδὴ τὸ 1800, ἤρθησαν μόνον δέκα Ἐφημερίδες ἢ ἀναθωρήσεις ἐκδιδομέναι εἰς δώδεκα διαφόρους γλώσσας.

Ἡ δημοσιογραφία εἰς τὴν Ῥωσσίαν ὑπόκειται εἰς μέγαν περιορισμὸν, καὶ, ἐν γένει νὰ εἰπώμεν, πολιτικὸς τύπος δὲν ὑπάρχει εἰς αὐτήν, καθότι εἶναι ἀπηγορευμένον εἰς τοὺς δημοσιογράφους νὰ ἐξετάζωσι τὰ ἐξωτερικὰ πράγματα, καὶ νὰ κρίνωσι τὰς πράξεις τῆς Κυβερνήσεως. Εἶναι δ' αἱ Ἐφημερίδες εἰς τὴν Ῥωσσίαν δύο εἰδῶν Ὑποῦ ρ-

γικαὶ καὶ Ἀνεξάρτητοι. — Μεταξὺ τῶν ἀνεξαρτήτων λεγομένων Ἐφημερίδων, ἡ καλουμένη Μέλισσα τοῦ Βορρά εἶναι μᾶλλον διαδεδομένη ὡς περιέχουσα ἕως 4,000 συνδρομητὰς. Ἐκδίδεται δὲ αὐτὴ κατ' ἐκάστην (οὔσα ἡ πρώτη ἐκ τῶν ὅσαι ἀνεφάνησαν κατὰ τὸ εἶδος τοῦτο εἰς τὴν Πετρούπολιν), καὶ περιέχει πολιτικὰς καὶ Φιλολογικὰς εἰδήσεις τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ, καὶ ἐπικρίσεις τῶν νέων ἐκδόσεων Ὁρῶσσοσ Ἀπόμαχος, ἐφημερίς περιστρεφόμενη κυρίως εἰς τὰ τοῦ στρατοῦ, καὶ ἐκδιδομένη κατ' ἐκάστην Ἡ Ἐφημερίς τῆς Πετρούπολως ἐκδιδομένη μὲν ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν, πλὴν ἐμπεριέχουσα διάφορα δημόσια πράγματα· αἱ Ἐφημερίδες τῆς Ὀδησοῦ, τοῦ Κασάν, τοῦ Γερλίκ καὶ Ἀρχαγγέλου εἶναι τὰ λοιπὰ πρῶτα ὄργανα τοῦ ἀνεξαρτήτου τύπου. αἱ ἐκδιδομέναι δ' Ἐφημερίδες παρὰ τῶν Ὑπουργῶν συντάσσονται μετὰ μεγάλης φροντίδος· ἔχουσι διάφορα περίεργα ἔγγραφα περὶ τοῦ διοργανισμοῦ καὶ τῆς κυβερνήσεως τοῦ τόπου. Ἡ Ἐφημερίς τοῦ ὑπουργείου τῆς δημοσίου ἐκπαιδεύσεως ἐπέχει τὸν πρῶτον τόπον ὡς συνδετομένη εἰς ὕψος ὑψηλὸν καὶ διὰ τὴν ποιικίλιαν τῶν ἄρθρων της. Καὶ τὰ ἄλλα δ' ὑπουργεῖα ἐκδίδουσιν ἐφημερίδας, περὶ ἰδίων ἀντικειμένων διαπραγματευόμενας.

Παρεκτὸς δὲ τῶν Ἐφημερίδων ἐκδίδονται εἰς Ῥωσσίαν καὶ πολλὰ περιοδικὰ συγγράμματα· ὡς ἡ Βιβλιοθήκη τῆς ἀναγνώσεως, συντασσόμενη κατὰ μῆνα ὑπὸ τοῦ εἰδήμονος τῶν ἀνατολικῶν γλωσσῶν Σεγκοβοκίου· Ὁυίδος τῆς πατρίδος, ἐκδιδομένης εἰκοσι πέντε ἔτη ὑπὸ τοῦ Γρετσηίου, καὶ δημοσιεύων κατὰ μῆνα ἀποσπάσματα τῶν ἐπισημοτέρων συγγραφέων ὄλων τῶν ἐθνῶν· Ἡ Ἐφημερίς τῶν τεχνῶν ἐκδιδομένη κατ' ἐβδομάδα καὶ συντασσόμενη παρὰ τοῦ Κουκολνίκου, συγγραφέως πολλῶν τραγωδιῶν· Ὁ Σύγχρονος, τριμηνιαία ἀναθωρήσις συστηθεῖσα παρὰ τοῦ ποιητοῦ Πουσγκίνου, καὶ διαλαμβάνουσα περὶ ἱστορίας καὶ μυθιορίας· Ἡ ἔξην Ἀναθωρήσις, συντασσόμενη Γαλλιστί, καὶ περιέχουσα

ἐκλογὰς τῶν ἀναθεωρήσεων καὶ Ἐφημερίδων τῆς Γαλλίας· Ὁ Φίλος τῆς Ὑγείας, ἐμπεριέχουσα ἄρθρα ἀφορῶντα τὰς ἰατρικὰς ἐπιστήμας· Ἡ Ἐφημερίς τῶν παιδῶν καὶ Ἡ Ἐφημερίς τῶν Ὠφελίμων Γνώσεων.

Ἡ φιλολογικὴ πρόοδος τῆς Πετροπόλεως δὲν εἶναι ὁμοία μὲ τὴν τῆς Μόσχας — Εἰς τὴν δευτέραν ταύτην πρωτεύουσαν τῆς Ῥωσσικῆς αὐτοκρατορίας ἐκδίδεται δις τῆς ἐβδομάδος ἀξιόλογος Ἐφημερίς, τῆς ὁποίας τὰ δευτεῖα ἐπέχει ὁ κατὰ μῆνα ἐκδιδόμενος Μοσχοβίτης Παρατηρητής. Τέσσαρες Ἐφημερίδες περὶ τῆς Γεωργικῆς ἐκδιδόμεναι εἰς τὴν πόλιν ταύτην φέρουσι μέγα ὄφελος εἰς ὅλον τὸ Ῥωσσικὸν κράτος.

Τὸ 1822, ἤριθμοῦντο 350 ζῶντες συγγραφεῖς εἰς τὴν Ῥωσσίαν. Τὸ 1837, ἐξεδόθησαν 723 ἐθνικὰ συγγράμματα, καὶ 777, τὸ 1838.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν δημοσίων βιβλιοθηκῶν τοῦ κράτους ἀναβαίνει εἰς 41, αἰτίνες παρέχουσιν 90,000 τόμους. Ἀριθμοῦνται δὲ εἰς Ῥωσσίαν δώδεκα φιλολογικαὶ καὶ ἐπιστημονικαὶ ἐταιρίαι.

ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΟΥ ΚΑΙΡΟΥ.

Τὸ ὄνομα τοῦτο δίδεται εἰς φυσικὰ τινὰ σημεῖα, ἅτινα δεικνύουσι τὰς μεταβολὰς τοῦ καιροῦ, καὶ τὰ μετέωρα, ὡς τὸν ἄνεμον, τὴν βροχὴν, τὰς τρικυμίας, τὸν πάγον, τὴν χιόνα κτλ.

Ὅτι τὰ προγνωστικὰ δὲν εἶναι πάντοτε ἀσφαλῆ, δὲν τὸ ἀρνούμεθα· ἀλλ' ἂν καὶ δὲν ἦναι δυνατόν νὰ προείπη τις ἀκριβῶς τὰς ἀτμοσφαιρικὰς μεταβολὰς, διὰ διαφόρων μ' ὅλον τοῦτο παρατηρήσεων γενομένων εἰς διάστημα πολλῶν χρόνων κατὰ συνέχειαν, καθὼς ἀκόμη καὶ διὰ τῶν ἐνδείξεων τοῦ Θερμομέτρου καὶ βαρομέτρου, μετὰ μεγάλης πι-

θανολογίας δυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν ὅτι τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ φαινόμενον ἤθελε γεννηθῆναι εἰς τὰς διδομένας περιστάσεις, καὶ ὅτι αὐτὴ ἢ ἐκεῖνη ἢ μεταβολὴ εἰς τὴν ἀτμοσφαιραν προάγει ἐξάπαντος τὰ ἀποτελέσματά της.

Τὰ σημεῖα δὲ ταῦτα διαίρονται εἰς γενικὰ καὶ ἰδιαίτερα.

Γενικὰ προγνωστικὰ τοῦ καιροῦ.

ἀ. Ἄν δὲν ἐγινε διόλου ἀνεμοταραχὴ πρὶν τῆς ἰσημερίας τῆς ἀνοίξεως, ἢ μετὰ τὴν ἰσημερίαν (τὰς 9 Μαρτίου), τὸ θέρος γενικῶς θέλει εἶσθαι ξηρὸν, πέντε εἰς τὰ ἕξ τοῦλάχιστον.

β'. Ἄν γίνηται ἀνεμοταραχὴ ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸν μέρος τὰς 7, 8 ἢ 9 τοῦ Μαΐου, τὸ θέρος θέλει εἶσθαι ξηρὸν, τοῦλάχιστον τέσσαρα εἰς τὰ πέντε.

γ'. Ἄν ἡ ἀνεμοταραχὴ γίνηται τὰς 14, 15 ἢ 17 τοῦ Μαΐου (καὶ ὄχι πρὶν), τὸ θέρος θέλει εἶσθαι πάλιν ξηρὸν, τέσσαρα εἰς τὰ πέντε.

δ'. Ἄν ἡ ἀνεμοταραχὴ γίνηται ἀπὸ τὸ δυτικὸν μέρος ἀπὸ τὰς 7 ἕως τὰς 10 τοῦ Μαρτίου, τὸ θέρος γενικῶς εἶναι ὑγρὸν, πέντε εἰς τὰ ἕξ.

ε'. Μετὰ βροχερὸν φθινόπωρον καὶ γλυκὺν χειμῶνα ἐπιταί ἀνοιξὶς ψυχρὰ καὶ ξηρὰ, καὶ ἀργεῖ πολὺ τὸ βλάστημα τῶν φυτῶν.

στ'. Μετὰ πολλὰ βροχερὸν θέρος, ἐπιταί πολλὰ αὐστηρὸς χειμῶν, διότι ἡ γενομένη ἀναθυμίασις ἀφαιρεῖ ἐξάπαντος πολλὴν θερμότητα ἐκ τῆς γῆς.

ζ'. Ὅταν οἱ γερανοὶ καὶ ἄλλα διαβατικὰ πτηνὰ φαίνωνται πολλὰ ἐνωρὶς τὸ φθινόπωρον, προμηνύουσι δυνατόν χειμῶνα, διότι ἀποδεικνύεται ὅτι ἤρχισεν ἤδη εἰς τὰ βόρεια μέρη.

η'. Ἄν βρέξη πολὺ τὸν Μάιον, θέλει βρέξειν ὀλίγον κατὰ τὸν Σεπτέμβριον.

θ'. Ἄν ὁ ἄνεμος φυσᾷ ἀπὸ τὰ νοτιοδυτικὰ μέρη τὸ θέ-

ρος ἢ τὸ φθινόπωρον, καὶ τὸ θερμότερον χαμηλόνη, πρέπει νὰ προσμένωμεν πολλὴν βροχὴν.

1'. Αἱ μεγάλαι ἀνεμοταραχαὶ καὶ αἱ μεγάλαι βροχαὶ διατηροῦσι πολλὰς ἡμέρας ἢ πολλοὺς μῆνας, κατὰ συνέχειαν τὸν καλὸν ἢ κακὸν καιρὸν.

ια'. Ὄταν ὁ χειμὼν ἦναι πολλὰ βροχερὸς, ὁ ἐνιαυτὸς θέλει εἶσθαι ἀκαρπός.

ιβ'. Μετὰ αὐστηρὸν φθινόπωρον, ὁ χειμὼν εἶναι ἀνεμώδης.

ιγ'. Δεῖξει τοῦ βαρομέτρου. Γενικῶς τὸ βαρομετρον χαμηλόνει εἰς τοὺς ὑγροὺς καιροὺς καὶ ἀναβαίνει εἰς τοὺς ξηροὺς. Εἶναι ὑψηλότερον τὸν χειμῶνα ἢ τὸ θέρος· καὶ αἱ μεταβολαὶ αὐτοῦ εἶναι συχνότεραι, ὅταν ἐκ τοῦ ἑνὸς καιροῦ μεταβαίνωμεν εἰς τὸν ἕτερον, καὶ ἀκόμη, ὅταν αἱ ὥραι τοῦ ἐνιαυτοῦ ἦναι ὑποκείμεναι εἰς τρικυμίας. Εἰδικῶς δὲ ὁ ὑδράργυρος καταβαίνει ὅταν ὁ καιρὸς ἐτοιμάζηται διὰ βροχὴν, καὶ ἀναβαίνει εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ καιροῦ, χαμηλόνει εἰς θερμὸν καιρὸν ἂν πλησιάσῃ τρικυμία, ἀναβαίνει τὸν χειμῶνα ἂν ἦναι κρύον, χαμηλόνει ἂν ὑπάρχῃ διάλυσις πάγου, καὶ ἀναβαίνει ἂν μέλλῃ νὰ γίνῃ χιών. Ὄταν ὁ ὑδράργυρος ἐξαίφνης πέσῃ εἰς τὸν χαλασμένον καιρὸν, ἢ ἀναβῇ ἐξαίφνης εἰς τὸν καλὸν καιρὸν, φαίνεται ὅτι οὔτε ὁ εἷς οὔτε ὁ ἄλλος θέλουσι διαρκέσειν ἐπὶ πολὺ. Ἐκ τοῦ ἐναντίου δὲ, ἂν χαμηλόνη ἀργὰ καὶ βαθυηδὸν δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας εἰς τὸν καλὸν καιρὸν, πρέπει νὰ προσμένωμεν πολλὴν βροχὴν καὶ μεγάλους ἀνέμους· ἂν ἀναβαίνῃ ἀργὰ καὶ βαθυηδὸν δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας εἰς τὸν χαλασμένον καιρὸν, θέλει εἶσθαι καλὸς καιρὸς ἀκολούθως.

ιδ'. Βάλε μίαν βδέλλαν εἰς ὑέλινον ἀγγεῖον (πουκάλιον) περιεκτικὸν ἡμισείας λίτρας, καὶ γέμισον τὰ τρία τέταρτα αὐτοῦ μὲ ὕδωρ, καὶ σκέπασον αὐτὸ μὲ πανίον. Ἄν ἡ βδέλλα μένῃ εἰς τὸν πάτον ἐλικοειδῶς καὶ χωρὶς νὰ κινῆται, καλοκαιρία· ἂν ἀναβαίνῃ εἰς τὰ ἄνω, βροχή· ἂν φαίνεται εἰς ἀνησυχίαν, ἀνεμος· ἂν φαίνεται πολλὰ τεταραγμένη καὶ

ἐξώθεν τοῦ ὕδατος, τρικυμία· ἂν, κατὰ τὸν χειμῶνα, μένῃ εἰς τὸν πυθμένα, κρύον· ἂν δὲ εἰς τὸ στόμιον τοῦ ἀγγείου, χιών.

Ἰδιαίτερα Προγνωστικὰ τοῦ καιροῦ.

A. Προγνωστικὰ τοῦ ἀνέμου. —Θέλει εἶσθαι ἀνεμος· Ὄταν ὁ ἥλιος ἀνατέλλῃ ὠχρὸς καὶ μένῃ ἐρυθροῦς μὲ πολλὰ μεγάλων δίσκων, καὶ ὁ οὐρανὸς ἦναι κόκκινος πρὸς βορρᾶν, Ἄν μάλιστα ὁ ἥλιος φαίνεται διακεχωρισμένος ἢ ἔχη παρήλιον (*), προμηνύεται μεγάλη τρικυμία. — Ὄταν ἡ σελήνη ἦναι πολλὰ τεταραγμένη, καὶ ἔχη κοκκινωπὸν χρῶμα, ἢ τὰ κεράτιά της ἦναι ὀξέα καὶ μελανὰ, ἢ ὅταν περὶ αὐτῆς ἔχη καθαρὸν τινα καὶ κοκκινωπὸν κύκλον. Ἄνδὲ ὁ κύκλος οὗτος ἦναι διπλὸς, ἢ φαίνεται τεθλασμένος προμηνύεται τρικυμία. — Ὄταν τὰ σύννεφα φεύγωσιν ἐλαφρῶς, ἢ φαίνονται αἰφνῆδώς πρὸς τὸ νότιον ἢ τὸ δυτικὸν μέρος, καὶ ἦναι ἐρυθρὰ ὡς ὁ οὐρανός, πρὸ πάντων τὸ πρῶν. Ἄν μετὰ μέγαν ἀνεμὸν ἐξαίφνης γίνῃ μικρὰ βροχὴ, καταπαύει ὁ ἀνεμος. Ἄν δὲ συμβῶσι ῥαγδαῖαι βροχαὶ μὲ ἀνεμοταραχάς, ἢ τρικυμία εἶναι εἰς τὸ τέλος της. — Ὄταν τὰ θαλάσσια πτηνὰ συνενόνωνται καὶ περιπατῶσιν εἰς τὸ παραθαλάσσιον, πολλὰ πρῶν μάλιστα ὅταν αἱ νῆσοι τοῦ αἰγιαλοῦ φαίνωνται τεταραγμέναι, κτλ. κτλ.

B'. Προγνωστικὰ τοῦ ψύχους καὶ πάγου. Ὄταν οἱ ἄγριοι χῆνες καὶ ἄλλα διαβατικά πτηνὰ φαίνωνται πρὸ τοῦ καιροῦ των, τὰ μικρὰ πουλία συνενόνωνται κατ'ἀγέλας, ὁ δίσκος τῆς Σελήνης φαίνεται λαμπρὸς, ὁ οὐρανὸς λάμπῃ ἀπὸ ἀστρα, μικρὰ σύννεφα κινῶνται χαμηλὰ πρὸς βορρᾶν, ὑπάρχῃ πολλὰ λεπτὴ χιών καὶ τὰ σύννεφα συσσωρεύωνται ὡς βράχοι· τελευταῖον δὲ ὅταν τὸ

(*) Π α ρ ῆ λ ι ο ς λέγεται ὁ ἀντίκρου ἢ πλησίον τοῦ ἡλίου σχηματιζόμενος εἰς τὰ νέφη ἐκ τῆς ἀνακατάστασης τῶν ἀκτίνων ψευδῆς ἡλίου.

Σίερος ἦναι βροχερόν καὶ κρύον, τὸ φθινόπωρον γλυκὺ, κτλ. κτλ.

Γ. Προγνωστικὰ τῆς διαλύσεως τοῦ πάγου — Ὅταν πίπτῃ πολλὴ χιὼν μὲ νότιον ἄνεμον· εἰς τὸν κρύσταλλον γινώνται τριζίματα· ὁ ἥλιος φαίνεται ὡς βρεγμένος εἰς τὸ ὕδωρ· τὰ κεράτια τῆς σελήνης δὲν ἦναι ὀξέα, καὶ ὁ ἄνεμος κινῆται πρὸς νότον ἢ μεταλλάσσει συχνά.

Δ. Προγνωστικὰ τῆς ξηρασίας — Ὅταν ὁ καλὸς καιρὸς διαρκῆ μίαν ἐβδομάδα, καὶ ὁ ἄνεμος ἦναι πρὸς μεσημβρίαν· ὅταν ὁ Φεβρουάριος μὴν ἦναι ὅλως διόλου καλὸς· ὅταν εἴκοσι τέσσαρας ὥρας ἀπὸ τὸν καλὸν καιρὸν φανῇ ἀστραπή (καὶ ὄχι πρὶν).

Ε. Προγνωστικὰ τῆς βροχῆς — Ὅταν τὰ σύννεφα συσσωρεύονται καὶ ὁμοιάζωσι μὲ βράχους ἢ ὄρη ἅτινα ἤθελον πέσει τὸ ἐν ἐπὶ τοῦ ἄλλου· ὅταν ἔρχονται ἐκ νότου καὶ ἀλλάζωσι συχνά διεύθυνσιν, καὶ ὅταν ἦναι πολυάριθμα τὸ ἐσπέρας, πρὸς τὸ βορειανατολικὸν μέρος, γενικῶς ὑπάρχει βροχή. Ἄν ἔρχονται ἐξ ἀνατολῶν καὶ ἦναι μαῦρα, βροχή τὴν νύκτα· ἂν ἔρχονται ἐκ δυσμῶν, βροχή τὴν ἐπαύριον· ἂν ὁμοιάζωσι μὲ θυσάνους μαλλίου, βροχή μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας· ἂν συνάγονται περὶ τὸ μέσον τῆς ἡμέρας εἰς τὸ νοτιοδυτικὸν μέρος, μεγάλη τοικυμία καὶ βροχή τὴν νύκτα. Ἄν ἔβρεξε πολὺ εἰς τινὰ τόπον πλησίον ἐκείνου ὅπου εὐρισκόμεθα, θέλει γίνεαι τοικυμία μὲ βροχὴν εἰς τὸ μέρος μας· ἂν ἡ βροχή ἀρχίζῃ μίαν ἢ δύο ὥρας πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, δυνάμεθα νὰ ἐλπίσωμεν καλοκαιρίαν τὸ μεσημέριον· ἂν δὲ βρέχῃ μίαν ἢ δύο ὥρας μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, θέλει βρέξειν ὅλην τὴν ἡμέραν. Προμηνύεται δὲ βροχή ἀκόμη καὶ ὅταν τὸ οὐράνιον τόξον φαίνεται μετὰ μακρὰν ξηρασίαν, ὅταν αἱ ὀμίχλαι ἦναι ὑψηλότεραι παρὰ τὸ σύννεφες, ὅταν ὁ ἥλιος ἦναι σκοτεινὸς καὶ ὡς βρεγμένος εἰς ὕδωρ, ὅταν ἡ σελήνη ἦναι ὠχρὰ, καὶ τὰ ἄκρα τῆς δὲν ἦναι ὀξέα· καὶ ἂν μάλιστα φαίνεται μόνον τὴν τετάρτην ἡμέραν μὲ νότιον ἄνεμον, προμηνύεται πολλὴ βροχή διὰ τὸν μῆνα. Ἀκέμη δὲ καὶ ὅταν τὰ ἄ-

κρα ἦναι ἐν γένει καὶ ὠχρὰ, ἔχωσιν εἰς τὰ περίξ κύκλον τινὰ καὶ λάμπωσιν ἀδυνάτως. Προσέτι δὲ δένδρα τινὰ συστέλλουσι τὰ φύλλα των ὅταν πλησιάζῃ ἡ βροχή, καθὼς ἀκόμη οἱ γλάροι καὶ τὰ ὑδατώδη πτηνὰ ἀφίνοσι τὴν θάλασσαν καὶ ἔρχονται εἰς τὴν ξηρὰν, τὰ δὲ πτηνὰ τῆς χέρσου, οἱ χῆνες, καὶ αἱ νῆσσαι ῥίπτονται εἰς τὴν θάλασσαν μὲ μεγάλας φωνὰς καὶ κινήσεις, αἱ δὲ κίσσαι καὶ οἱ κορακίαι συνάγονται ὁμοίως μὲ φωνὰς· οἱ ἐρωδιοὶ (ὄρνεόν τι) καὶ εἶδη τινὰ ἰερακος πετώσι χαμηλά· αἱ χελιδόνες διέρχονται ταχέως διὰ τῆς ἐπιφανείας τῶν ὑδάτων· αἱ περιστερὰ καὶ αἱ ἀλεκτορίδες φυλάττουσι τὰς κοίτας των· τὰ ἡμερωμένα πτηνὰ κυλίσονται εἰς τὴν ἄμμον κτυπῶντα τὰς πτέρυγας των· οἱ ὄνοι ὀγγῶνται πλείοτερον παρὰ τὸ σύννεφες· οἱ βόες ἀνοίγουσι τὰς μυκτῆράς των, κυττάζουσι πρὸς νότον, καὶ πλαγιάζουσι καὶ γλείφονται· οἱ ἵπποι χρεματίζουσι δυνατὰ καὶ πηδῶσιν· οἱ γάτοι φέρουσι τοὺς πόδας των εἰς τὰ ὕδα· οἱ κύνες διорύσσουσι τὴν γῆν· οἱ σκώληκες ἐξέρχονται ἐκ τοῦ χώματος μὲ ἀφθονίαν· αἱ μυῖαι εἶναι πλέον ἐνοχλητικαὶ καὶ πειρακτικαὶ· οἱ μύρμηκες καὶ αἱ μέλισσαι σπεύδουσι ταχέως εἰς τὰς κατοικίας των· τὰ ξύλα φουσκόνουσιν· αἱ χορδαὶ τῶν Μουσικῶν ὀργάνων φουσκόνουσι καὶ θλῶνται· τὰ πανία τῶν πινάκων καὶ τὰ διὰ τὴν ζωγραφικὴν χαρτία συστέλλονται· τὸ ἄλας γίνεαι ὑγρὸν· καὶ αἱ λίμναι λασπώδεις καὶ συγκεχυμένα· οἱ δὲ πάσχοντες ἐκ τῶν ρευματισμῶν καὶ οἱ πληγωμένοι ὑποφέρουσι δεινοὺς πόνους, οἱ μὲν πρῶτοι εἰς τὰς ἀρθρώσεις, οἱ δὲ δευτεροὶ εἰς τὰ κτυπημένα μέρη τοῦ σώματος.

Προγνωστικὰ τοῦ καλοῦ καιροῦ. — Ὅταν ὁ ἥλιος ἀνατέλλῃ καθαρὸς, εἰς καθαρὸν οὐρανὸν, τὰ σύννεφα ἅτινα τὸν περικυκλοῦσιν εἰς τὴν ἀνατολὴν τοῦ φεύγουσι πρὸς δυσμὰς, ἔχῃ περίξ ἑαυτοῦ τακτικὸν τινὰ κύκλον, καὶ τέλος, ὅταν δῶ ἔντός ἐρυθρῶν συννέφων. Ὅταν λαμπρὸς τις κύκλος ἦναι περίξ τῆς πανσελήνου, αἱ κηλίδες τῆς σελήνης φαίνονται ἀρκετὰ, τὰ κεράτὰ τῆς ἦναι ὀξέα τὴν τετάρτην ἡμέραν, καὶ ὁ δίσκος τῆς λάμπῃ τρεῖς ἡμέ-

ρας πρὸ τῆς μεταβολῆς τῆς σελήνης καὶ πρὶν τῆς πανσελήνου. — Ὃταν τὰ σύννεφα εἰς τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἦναι ὡς κεχρυσωμένα καὶ φαίνονται ὅτι χάνονται, ἦναι μικρὰ ἢ κινῶνται ἐναντίον τοῦ ἀνέμου, καὶ ἦναι λευκὰ, ἢ ὅταν οἱ ἀστέρεις φαίνονται εἰς μέγαν ἀριθμὸν καὶ λάμπωσι με ζωηρὰν λάμπην. Τελευταῖον δ' ὅταν αἱ μυῖαι παίξωσιν εἰς τὸν ἀέρα, καὶ οἱ σφῆκες συσσωρεύωνται τὸ πρῶτ' καὶ αἱ ἀράχλαι φαίνονται εἰς τὸν ἀέρα ἢ ἐπὶ τῶν φυτῶν.

Προγνωστικὰ τοῦ πάγου καὶ τῆς χιόνης.
— Ὃταν τὰ σύννεφα ἦναι λευκο-κίτρινα καὶ βαδίζωσιν ἀργά, (ἂν καὶ ὑπάρχῃ δυνατὸς ἄνεμος), καὶ ὁ οὐρανὸς ἦναι ὠχρὸς πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος πρὶν νὰ ἐκβῇ ὁ ἥλιος. Καὶ τὰ μὲν λευκὰ σύννεφα τὸ θέρος, εἶναι σημεῖα πάγου· τὰ δὲ λευκὰ σύννεφα, τὸν χειμῶνα, ἂν μάλιστα καὶ ὁ ἀήρ ἦναι ὀλίγον γλυκὺς, προδηλοῦσι τὴν χιόνα.

Προγνωστικὰ τῆς βροντῆς, κτλ. — Ὃταν ὁ καιρὸς ἦναι πνευγηρὸς, τὸ ἔδαφος τῆς γῆς σχίζηται, καὶ τὸ θέρος, μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας τοῦ νοτίου ἀέρος ὑπάρχωσι μεγάλα σύννεφα ὡς βουνά, με μαῦρα σύννεφα ὑπεράνωθεν, ἐξ ἁπαντος τότε ὑπάρχουσι βροχαὶ καὶ βρονταί.

Προγνωστικὰ τῶν νοσηρῶν καιρῶν. — Ὃ ξηρὸς καὶ ψυχρὸς χειμῶν με νότιον ἄνεμον καὶ παρεπόμενος εἰς βροχερὰν ἀνοιξιν, αἱ μεγάλαι θερμότητες χωρὶς ἄνεμον τὴν ἀνοιξιν, τὰ ἀνοστα ὄσπρια, ἀφοῦ μάλιστα διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ νότιος ἄνεμος ἄνευ βροχῆς ἀνθυμιάσεις μεμολυσμέναι εἰς τὴν ἀέρα· τελευταῖον δὲ πολλὰ ἔντομα καὶ ζῴφια, ὡς βάτραχοι, μυῖαι, ἀκρίδες, κάμπαι, κτλ.

☞ Τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολὴν ἐδημοσιεύσαμεν οὐχὶ μόνον διὰ νὰ δείξωμεν πόσον τιμῶμεν καὶ σεβόμεθα τῆς ἀξιοτιμῆς ταύτης ἑταιρίας τὰς ἐνδαβήνσεις, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ παρήρσι αἰσώμεν καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς ὁμογενεῖς τὸν ὑπὲρ τῆς παιδείας θερμὸν αὐτῆς ζῆλον, καὶ τὴν εὐγενῆ τῆς πεποιθήσειν τοῦ ὅτι τιμῶσα τὰ μικρὰ, δύναται νὰ συνεργήσῃ τὰ μέγιστα εἰς τὸν φωτισμὸν καὶ τὴν πρόοδον τοῦ ἔθνους μας.

Ὁ πρόεδρος τῆς ἐν Ἀθήναις Φιλεκπαιδευτικῆς ἑταιρίας—Πρὸς τὸν ἐν Σμύρῃ Κύριον Ζαχαρίαν Δ. Λαμπίσην, συντάκτην τοῦ περιοδικοῦ Συγγράμματος ἢ Φιλολογία.

Εἰς Σμύρνην.

Ἄρ. Πρ. 1046

Φιεκπ. 2976

H EN

ΑΘΗΝΑΙΣ

ΦΙΛΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ.

Πρὸς τὸν ἐν Σμύρῃ Κύριον Ζαχαρίαν Δ. Λαμπίσην.

Τὸ περιοδικὸν Σύγγραμμα Σας, Κύριε, ἢ Φιλολογία, ἔρχεται κατ' ἐποχὰς εἰς τὴν ἑταιρίαν, ἥτις ἀποδέχεται εὐχαρίστως τὴν προσφορὰν Σας ταύτην, ὡς ὠφέλιμον εἰς αὐτὴν βιβλίον.

Τὸ Συμβούλιον αὐτῆς λαβὼν ὑπ' ὄψιν αὐτὸ, σπεύδει νὰ ἐκφράσῃ δι' ἐμοῦ τὰς πρὸς ὑμᾶς εὐχαριστίας του, ἕνεκα τῆς Φιλογενείας Σας, ἐπαινοῦντες αὐτὴν καὶ τὸν πρὸς φωτισμὸν τῆς Ἑλληνικῆς νεολαίας εὐγενῆ ζῆλόν Σας, ἐπ' ἀγαθῇ τῆς ἑταιρίας ταύτης.

Πεπεισμένοι δὲ, Κύριε, εἰς τὰ φιλογενῆ αἰσθήματά Σας, μένομεν μετὰ τὴν ἐκ μέρους ἐμοῦ τε καὶ τοῦ Συμβουλίου τῆς ἑταιρίας διαβεβαίωσιν τῆς πρὸς ὑμᾶς ἐξαιρέτου ὑπολήψεως.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 15 Φεβρουαρίου. 1843.

Ὁ Πρόεδρος Α. Μεταξᾶς

καὶ ἀντ' αὐτοῦ

Ὁ Ἀντιπρόεδρος Χ. Κλονάρης.

Ὁ Γραμματεὺς

Δ.— Ν. Φωτίλας

ΔΙΑΦΟΡΑ.

ΒΥΦΦΩΝ. Βυφών, ὁ περίφημος φυσιολόγος, ἐσυνεί-
διζε νὰ ἐγείρηται πάντοτε πρὶν ν' ἀνατείλῃ ὁ ἥλιος, καὶ
ἔλεγε μάλιστα συχνάκις πῶς ἀπέκτησε τὴν καλὴν ταύτην
ἔξιν. Νέος ὢν, ἠγάπα καθ' ὑπερβολὴν τὸν ὕπνον, ἀλλὰ
βλέπων ὅτι οὕτως ἔχανε τὸν πολυτιμότερόν του καιρὸν, ὑπε-
σχέθη εἰς τὸν δούλόν του νὰ τὸν δίδῃ ἐν χρυσοῦν νόμισμα
ἂν ἤθελε τὸν ἐξυπνᾶν τὰς ἑξ ὥρας τὸ πρωὶ καθ' ἑκάστην.
Ὁ δούλος δὲν ἔλειψε ν' ἀνυσηχῇ τὸν κύριόν του βιάζων
αὐτὸν νὰ σηκωθῇ κατὰ τὴν προσδιοριθεῖσαν ὥραν, καὶ μ'
ὄλας τὰς ὁποίας τὸν ἔκαμνεν ἐπιπλήξεις. Καὶ εἰς ταῦτο
δὲ κυρίως ὁ Βυφών λέγει ὅτι ἐχρῶσται δέκα ἢ δώδεκα
τόμους ἐκ τῶν συγγραμμάτων του.

ΣΑΛΑΔΙΝΟΣ. Σαλαδῖνος ὁ Μέγας, ἂν καὶ Μωα-
μεθανός, ἦτο σοφώτερος πολλῶν ἐκ τῶν λεγομένων χριστι-
ανῶν. Καθυποτάξας τὴν Αἴγυπτον, διαβάς τὸν Εὐφρά-
την, ἀναλαβὼν τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ κατορθώσας διά-
φορα γενναῖα ἀνδραγαθήματα, περιέκλεισε καὶ τὸ στάδιον
τῆς ζωῆς του, μετὰ τὴν ἀκόλουθον ἀξιωμαθήμενον πράξιν. Ὁ-
λίγον τι πρὶν νὰ τελευτήσῃ, καλέσας τὸν κήρυκα ὅστις
συνήθως ἐκράτει τὴν σημαίαν του εἰς ὄλας τὰς μάχας,
καὶ διατάξας αὐτὸν νὰ δέσῃ εἰς τὴν ἄκραν λόγχης τινὸς
τὸ σάβανον μετὰ τὸ ὁποῖον ἐμελλεν ὄσον οὕτω νὰ ἐνταφί-
ασθῇ, “ Ὑπαγε, εἶπε πρὸς αὐτὸν, καὶ ἀνασηκώσας τὴν
σημαίαν, φώναξε: “Τοῦτο — τοῦτο μόνον μένει ἀπ' ὅλην
τὴν δόξαν τοῦ μεγάλου Σαλαδῖνου.”

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ. Σελ. 184 στ. 27 γρ. Συνηδέστερα δ' ἦσαν
τὰ ἐξ αὐτοῦ. στ 31 εἰς τὸνα ἀνωτέρω ἐλλείπει ἡ φρ. αὐτὰ νὰ διαβ-
ιμηγνώται. Σελ. 189 στ. 34 γρ. δὲν ἐπέφερε.